

308324

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ నవంబరు నెల 17 వ తేది మంగళవారము
ఆ సందశామ సంవత్సర శాశ్వత బహుళ చింతా మాస శ్యంకర.

No. 212
సంచిక ౨౧౨

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

ప్రతివారము చేలకుచేలు నిశ్చయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణలు మాత్రమే

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల తొలగింపు.

చర్మపుసెప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టిన

వనమూలికలచే హిందూదేశమును

తయారుచేయుటకు మంచివస్తువు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నార.

చంద్రావతీటి మాచికోనిన యానా గణగడ

అమృతాంజనము దీనిలో నెం 109, హార్డు బొంబాయి. తేక, 6, 7 పంపుకెట్టిబిల్లి, హార్డు బిల్లుక. మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ బ్యాంకులువాచ్.

గొలుసుతోనూ ధర రు 30-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము దయచేసి

మాకంపెని చేరు ఎజ్జెనిరా

లో ముద్రింపబడి యుండును.

ఇది చూచుట కందమై తలచిన

మును, దక్షిణానానా గాను

మామనుగలిగి మొరటుపనులకు

దగియుండును. తెల్లమూల లో

భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి

కంచి యుండును. సీసా మండి

మాత్ర తమూలీయుడినది గాన పెనయొద్దను జక్కదు.

ఒకరొక్కరును దీయదుగను తలంపుతో తక్కువ తలమంచి

తిమి. చాలకాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడి

యార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున చెలియును. ఇదివల

లనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది

యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మాపట్టణముననే యా

కులు కొని సంతసించిరనిన, వలయుట తెందుకు!

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, హార్డుబాన్సు నెం 197, మద్రాస్

అమృతమైన కథలు.

పరసియాపగటి విశదకథలు	1	4	0
సీసా, తేక ముచ్చెదనగొనుటి	1	4	0
జగదేకరంభ	0	10	0
మనోరమ	0	10	0
మహావిజయం.	0	4	0
సీసా	0	4	0
మృగరాణి	0	4	0
తిండిపోతురాముడు	0	4	0
మదనమాలిని (ప్రణయ)	0	8	0
ప్రభుద్రామానుజుని ప్రాసాదము	0	12	0
నానాదేవర్	0	8	0
నంద్రకాంత	0	6	0
నల్లభు సాకశాస్త్రము	1	8	0

మోకలాము :—

మధురకాంత ప్రభుకాలయము

20, హార్డుబాన్సు, మద్రాసు.

అమృతసంజీవి.

దీని ప్రభావముత్తమము. ఇది భూతప్రేతపిశాచము

లను, కలరా, స్పృటికము మున్నగు అంటువ్యాధులను వార

దోలి బలము నుభయ ఉత్సాహమునొసంగు వజ్రాయుధము

వంటిది. ఒకసంజీవిని తెప్పించి దీనిధరితమును చూడుడు.

తల రూ. 0-12-0; మూడు సంజీవులు రూ. 2-0-0; ఈ

ప్రతిక చందాదారులకు రూ. 0-8-0; మాత్రమే. మూడు

సంజీవులు రూ. 1-2-0 య.

నానిసంకార.

కొందరు నానికురుపులకు, మందులేదని తెలుచెదరు

ఇది కేవలము పిచ్చిప్రభు. మేము మాత్రముగా వనమూలికల

చేతను, ధరగల సుప్రసిద్ధమైన కస్తులల తోడను నానికురుపు

పుట్టుకుండుటకు యీ నానిసంకారని రియాయచేసితిమి. ఈ

మందు నానికురుపునకువేసిన పదిసంవత్సరములవరకునానికురుపు

పుట్టినపుట్టదని వృక్షముగా చెప్పగలము. ఇది ప్రతికుటుంబము

నను ఉండవలసిన మందు. అనేకులు దీని గుణమును పరిశీలించి

నుభయ పొందియున్నారు. దప్పి 1కి రూ. 0-10-0 య; ఈ

ప్రతికచందాదారులకు రూ. 0-8-0; మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యే

కము. ఈధరలు దీక్షించు సేల 21 తేది వరకు మాత్రమే.

తర్వాత ధరలు హెచ్చించుటకు గతకు నెలకునే వ్రాయుడు.

పి. ఆర్ జనార్దనరావు, మెన్జులూ, బెంగళు.

ధైర్యకవచము.

ధైర్యమునగా ఉపదలయించు మనస్సు చలించుండుట. ఎట్టివైద్యము కలిగిన నే నుపయోగించుటకును వైద్యు

నుభయించుండును. కాదుకొద్దాదులు మనస్సును బాధించునేకారి నుభయము గలుగలేదువు. వీనిని మాన్పుకొను

టకు తగినసాధనము ధైర్యమేకాని వేరొకాదు. ఏ మయమయించు ఉత్సాహము, సాహసము, ధైర్యము, మర్రి,

తేజ, మాత్రములు అను నీ యాటుకొనుట గుణములు కలనో వారి ధైర్యమును బోధించును. ఈ యాటుగుణ

మాలాలో ధైర్యము, సహసము. ముఖమున దీక్షించునని నొప్పించుచున్నాను అట్ల శత్రువులచే ప్రేమించుకొనబడి.

ఈ ధైర్యమేదే కవచ మో ధైర్యములకు అధ్యక్షము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటవై. “అన్యత్రాభిష్యాత్

గాంధీయో ఉభయైర్ హనూయతే” అనే జితేంద్రియమువైద్యుని మొక్కు. ఇందు సతి కులగృహేతిని దేవద

యోగ్యుడి. ఇది చిన్నగ్రంథము. కేల జులూ ౧-౧-౦ మాత్రమే. పంజాబీగ్రంథము ప్రత్యేకము.

కలమునానలు:—

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ కంపెనీ,

అందా ముద్రాలయము, బ్రాహ్మీ, మద్రాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ
గ్రంథములు.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ
గుచ్ఛము.

ఇది అతిసులభమగు తీర్తి స్రవణము లికనుండియు ఆరంభమగుచు సుపాయము లను ఆయర్షులచే గోసామాన్యమును, నివృత్తివశేయు పద్ధతులను, వెలుపు నుంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన ర్షులు సామాన్యవైద్యము గూడ జేయుటకు తగియున్నవి. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు చేర్చినవిని మూలక లే గాక యానాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించ బడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వానికిని, తదితరులగు కేవలసామాన్యముగల పల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల సుపయోక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారికనుండునటుల దీనికి సరళమగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన విదవ చెలియగలడు.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనిదానము.	రూ. 3-0-0	6. వృత్తికర్మ.	రూ. 0-4-0
2. పథ్యాపథ్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదాశ్రమము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేదజ. కల్పము.	"
4. అగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అచ్చులోనున్నది.
5. శల్యశస్త్రము.	" 0-4-0	10. సుశ్రుత సంహిత.	"

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రచురణ:-

12, లె. బు. కె. టి. వి. డి. వై. ద్యురత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య. ఏ. వి. యస్. ఏ. యం. వి. 155, బ్రా. వై. ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్శత చందాచార్యులకు మాధవనిదానము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయికి నాలుగణాలు తగ్గించి యియ్యబడును.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు పిత్టర్బనులు.

మంచి పట్టుతోను, చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.

ఎర్ర తలపాకలు, ఒక అంగుళము బంగారు జల్తారుగలవి. ఇన్ స్క్రిప్షన్లకు బాగుగా పనికివచ్చును.	ధర రూ.
మెనురు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని కోరిన మాదిరి పంపబడును.	7-0-0
కుర్చీ ఎర్ర పట్టుగొట్టటగ్గును, మెనురుమాదిరిగాని మదరాసుమాదిరిగాని పెద్దమనమ్యులకు అనేక రంగులలో జేయబడిన తలపాకలు ఒక్కొక్కటి	5-8-0
మెనురుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, కోజా, నీలము, తెలుపు వగయిరా రంగులలో బంపబడును.	6-0-0
బలమయిన తలపాకపైట్ల జపానురంగు జేయబడినవి.	1-0-0

ఆర్డరులు పంపునపుడు శలయొక్క కొలత పంపుడు. సగముచాట్టి ఆద్యాత్మగా ముందు పంపవలెను.

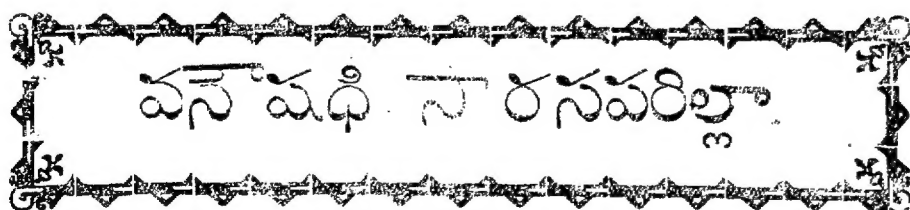
ఎస్. ఇస్మాయిల్ అండు సన్,

ఆర్మీ, నాల్టియర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON,

Army, Volunteer, and Police Contractors,

67, Moor Street, Madras.

వనోపధి సారసవరిల్లా

ఇది జేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళిపోట్లు, పాలినాయువుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములును దీనివలన నయముగను. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును తుద్దిపజచి పృథ్విచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

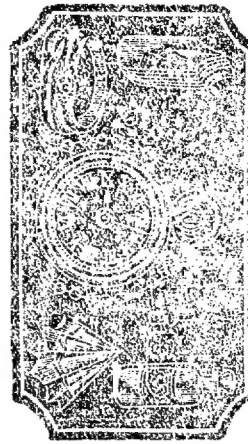
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪, ఫనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144, Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతో జు 2-14-0 లు మాత్రము. 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బల్వమైన లీవర్ పవర్తో లేక వాల్వమైన యల్వ పామానులతో తయారై యివ్వబడును. నే నూతనముగా వచ్చి యున్నది. కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరియైన కాలక్రమము చూపించు వాచి యిదియే, మిగుల సుందరమైనది. దీని 6 బహుమతులవివరం:- (1) వాల్వమైన చేతిగొడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్తరు సీసా, (3) సర్వాకారమైన ఉంగరము, (4) గడియారపు గొలుసు, (5) వివిధమైన స్టీలుసిబ్బు, (6) దిక్కులుచూపే కంపోసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

వి. అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ,

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ గుండు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

అటోమిక్ బహార్ (రిజిస్టరు)

అనుప్రాగ్గేయులకు ద్వేషించబడిన ఆ తీరువయోగింపవలయును.

మనోహరమయిన సువాసనగలది, చాలకాలము వాడవలయును. ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడలేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడిన పూలతోట లోనే సుగంధమిట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన కేయరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క సువాసననుభవించుటకయి అటోమిక్ బహార్ ఇవ్వమని మీదగ్గిరనున్న సాఫ్ట్ పరు నడుగవలయును. వారితావున లేజేని మాకు వ్రాయుడు. చిన్న బుడ్డి విలున 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1/2 కొన్ను అత్తరుగల పెద్దసయి బుడ్డి 2-0-0. ఈయ తీరుబా మరగల్గెట్లబడి ఘుమఘుమ లాడుచుండు కార్డులు డబ్బు 1-8 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఎజెంట్లు-అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155, కామా మనీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు:- మెహత పురుషోత్తం మూర్తి, నెం. 29, చై నాబాబు రోడ్డు, ప్రభురబాబునగరావం, మదరాసు.

సర్వ జీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికీ తల్లి.

ఇది శరీరమునకి ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన భౌతిక కుల అతిరహస్యపు కౌమధము. దీని ప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దాని ప్రభావము కనపడును. నపుంక కత్తెము పోగొట్టుటకు ఇంతకుమించినది లేదు. జన్మించియు దుర్బినియోగముచేత చూత్రద్వారంబులకు సంధించితి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజావంటిది. రక్తమును శుద్ధపరచి నరములకు పటుత్వమును జేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు జేహములను యెరులంట నాకనము చేయుటలో శరీరమునకిది. "సర్వజీవన్" ఇతి శ్రీమతి, పురుషులు, బాలురు కృద్ధులు అందరును సుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయావృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-8 2-0-0; పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14) కలియుగబీమ, 16. కృష్ణపు మొరలిపేధి, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

"మృతమతియైన యాంధ్రకవి భూర్జుటి నమ్మలై గట్టు గల్గెనీ, యతులిత మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయలచే శ్లాఘింపబడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ సరిపించి వెద్యయతీరములతో ఆంధ్రవాత్మిక రామాయణమును సుభద్రావిజయ నాటకమునకై ముద్రింపబడినది. ఆంధ్రవాత్మిక రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి జేర్చబడినది. ఇందు శ్రీ కాళహస్తి స్తోత్రమునకు గలదు.

ఇకము కాలికో వె. 1-0-0-0 పూర్తికాలికో 1-4-0

అటు ప్రతులొక్కసారి కొనుపాకి 1-0-0 కు 0-4-0 లుంటు ప్రోసిరేరుము. కలసివారు

శ్రీ రామజయమందిరము,

తిరువల్లిక్కేటి, మద్రాసు, అని వ్రాయవలయును.

క సూ రి

తుల 1౩ రూ. 30-0-0

వివరములకు, కలరాకు, సంచీ, బాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు పుష్టిక కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న ప్రియమగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట ను సరము. మా డిపోయందలి కస్తూరి, యందితర పదార్థము లేవియును కేర్పబడవు. ఇంత వరకు మాత్రానుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనని వారొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. అమృతాంజనంధిపో, 6 తంబుళెట్టిపిడ్డి, మద్రాసు.

వాతావరణ పీఠి

1914 సం॥ నవంబరు ౧౭-వ తేది

ప్రదేశములు.	సం॥ 17 తేది, ఉదయం ౫ గంటలకు వారానందంబడినది	ఉదయం ౫ గంటలకు		సం॥ 2౪ గంటలకు	సం॥ ౩౧ గంటలకు
		తే॥	తే॥		
అలమరము	29.92౪	84.966.1	...	88.89	41.6
కాశీ	29.932	85.271.1	...	89.48	33.80
కాశీనాథ	29.917	84.268.9	...	29.95	86.02
బందరు	29.921	86.969.7	...	29.6౦	87.22
గుంటూరు	...	89.566.9	...	25.౩2	...
తెలుగు	29.90౩	8౩.06౩.7	...	81.26	26.౩2
మద్రాసు	29.8౩6	86.071.౩	...	82.05	82.౪8
కడప	29.877	84.671.2	...	53.4౩	86.65
కాశీనాథము	29.854	87.772.5	...	89.61	82.57
కొలంబా	29.800	85.273.7	0.01	61.98	65.87
తిరువనంతపురము	29.848	82.675.2	...	54.78	౬6.12
కొచ్చి	29.858	89.976.7	...	108.64	107.౯8
కొచ్చి	29.861	88.878.1	...	116.50	11౩.౬0
గుంటూరు	29.855	83.876.6	000	146.10	125.92
కొంబాయి	29.864	89.975.4	...	81.౬4	71.64
హైదరాబాదు	29.91౩	79.864.౩	...	41.78	2౩.97
అనంతపురము	...	89.067.6	...	16.70	19.65
బళ్లారి	29.891	91.266.8	...	18.97	18.9౩
కర్నూలు	29.920	8౩.466.6	...	26.08	25.81
కడప	29.902	89.970.౩	...	25.84	28.65
తెలంగాణ	29.875	84.061.8	...	23.54	౩8.51
కొండవీడు	22.761	68.649.5	...	59.40	47.84
ఉత్తరమండలము	28.012	67.14౩.2	...	48.89	49.18
కొయంబూరు	29.896	67.167.9	...	13.40	18.49
తెలుగు	29.910	84.765.4	...	32.52	౩8.29
తెలుగు	29.89౩	86.067.0	...	34.90	౩6.87
తిరువనంతపురము	29.880	88.671.1	...	16.94	26.2౩
పుదుచ్చోరు	29.876	86.470.1	...	28.79	28.84
మధుర	29.889	87.772.0	...	23.81	29.81
తిరువల్లూరి	24.81	17.56

ఉత్తరమున వాయుభారము యధాప్రకారముగా నున్నది. దక్షిణమున, బంగారాఖాతమున, ఉత్తరమునను, కొంచెము తగ్గినది. పోర్టుయొక్కను, సింహళమునకును నడుమ తుపాను ఏర్పడునట్లున్నది. తూర్పుసముద్రము మీదుగా నీచుగాలి తుపానుగాలిగానున్నది. ప్రస్తుతము దక్షిణపుకొనను తప్ప మరి యెచటను గాలివాదలేదు. మలబారు, మైసూరు, సగ్గారు లలో, అంతమోత తక్కువగను, కర్నాటకమున హెచ్చు గను నున్నది. పగలు తీవ్రస్థితి యిక్కడ హెచ్చుగను, మలబారున తక్కువగను నున్నది. రాత్రులు తూర్పుతీరమును, తక్కువగను తక్కువచోట్ల హెచ్చుగను నున్నది. తేమసరి గను, లేక లేతము హెచ్చుగను నున్నది. ఉత్తరమునను, దక్షిణమునను, మబ్బులు క్రమమున్నది. మలబారునను దక్షిణపు కొనను వర్షములు కరిగినవి. తిరువల్లూరిలో 2.75 చుక్కల వర్షము కరిగినది. దక్షిణపుకొనను మాత్రమే వాతావరణస్థితి బాగులేదు. దక్షిణమున తుపాను ఏర్పడునట్లున్నది.

నోటీసు.

బంగోలు డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో
సివిల్ అసలు 1914 సం॥ నెం ౬23 రు

వాదులు.

1. మక్కెన నాగయ్య,
2. మక్కెన వెంకటపతి,
3. మక్కెన కోటయ్య,
4. మక్కెన సీతయ్య 17 సం॥ మయన రై నందున తల్లి పోషణకర్త లింగమ్మ,
5. కాకుమాని గోపయ్య,
6. కాకుమాని కోటయ్య,

సాకిక బంగోలు తాలూకా సర్వేరెడ్డిపాలెం.

ప్రతివాదులు.

Vs.

1. ఉండె రాజాహోరాజే సర్ రాజా మొంగోటి శ్రీరాజా గోపాలకృష్ణ యాచేంద్రులవారు బహద్దర్, కె. సి. వి. ఇ. పంచహజార్ మనసబ్ దార్ మహారాజా ఆఫ్ వెంకటగిరి.
2. మొ॥ స్వామిదాసు వూడ్డు, 1టో ప్రతివాదిగారు వెంకటగిరి.
- 2 ప్రతివాది బంగోలు.

వైదొచ్చిన వాదులందరు తమకుగాను సర్వరెడ్డిపాలెం గ్రామస్థులగు తక్కిన అందరికిగాను సదరు సర్వరెడ్డిపాలెం గ్రామములోని మక్కెన రామదాసుకుంటకు తమ హక్కును స్థిరపర్చుకొని ప్రతివాదులు దానిలోలికి రాకుండా నుండగ అందులకై కాశ్యత్ యిక్జిక్యూట్ దయచేయవలసినదిగా కోరి సదరు దావా దాఖలుచేసి ఉన్నారు. కనుక యీసంగతి యీకోటీసు మూలముగా తెలియచేయుటయైనది.

4-11-14 వాయిదా 18-11-14

విట్టదొడ్డి వెంకటసుబ్బారావు,
వాదులవకీలు.

నోటీసు.

బంగోలు డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో
సివిల్ అసలు 1914 సం॥ నెం 523 రు

వాదులు.

1. మక్కెన నాగయ్య,
2. మక్కెన వెంకటపతి,
3. మక్కెన కోటయ్య,
4. మక్కెన సీతయ్య 17 సం॥ వైదొచ్చిన నందున తల్లి పోషణకర్త లింగమ్మ,
5. కాకుమాని గోపయ్య,
6. కాకుమాని కోటయ్య,

సాకిక బంగోలు తాలూకా సర్వరెడ్డిపాలెం.

ప్రతివాదులు.

Vs.

1. పెద్దిరెడ్డి కృష్ణారెడ్డి,
2. పెద్దిరెడ్డి యల్లమందారెడ్డి,
3. పెద్దిరెడ్డి ఆదిరెడ్డి,
4. పెద్దిరెడ్డి కాశ్యత్,
5. పెద్దిరెడ్డి రామిరెడ్డి,
6. పెద్దిరెడ్డి పిచ్చిరెడ్డి,
7. పెద్దిరెడ్డి చిన్న గోపిరెడ్డి,
8. యలము వెంకటస్వామి,

సాకిక బంగోలు తాలూకా వెంగుక్కపాలెం.

పయనచెప్పిన వాదులందరు తమకుగాను సర్వరెడ్డి పాలెం గ్రామస్థులగు తక్కిన అందరికిగాను సదరు సర్వరెడ్డిపాలెం గ్రామములోని మక్కెన రామదాసుకుంటకు తమ హక్కును స్థిరపర్చుకొని వెంగుక్కపాలెం గ్రామములోని పయన చెప్పిన ప్రతివాదులకుగాను సదరు గ్రామస్థులగు తక్కిన అందరికిగాను సదరు ప్రతివాదులమీద ఆకుంటబోలక రాకుండనుండులాగున కాశ్యత్ యిక్జిక్యూట్ దయచేయవలసినదిగా కోరి సదరు దావా దాఖలుచేసి ఉన్నారు. కనుక యీసంగతి యీకోటీసు మూలముగా తెలియ చేయుటయైనది.

4-11-14 వాయిదా 18-11-14

విట్టదొడ్డి వెంకటసుబ్బారావు,
వాదులవకీలు.

నోటీసు.

గుంటూరుపట్టణంబున సాకింపబడినట్టియు, యాదిగువ సంతకములుచేసిన వారి కేంద్రమెంటులో నున్నట్టియు, ఏబది మగ్గుములు కలిగినట్టియు "ది గుంటూరు కాటన్. బ్యాటన్, అందు పేరుమిచ్చుకొనెనే" అని వాడబడుచున్నట్టియు, గోనె సంచులను తయారుచేయు యంత్రకాలను కొందరు పెద్ద మనుష్యులు కంప్రాకుపద్ధతిని ప్రస్తుతమందు పనిచేయుదని ప్రత్యాపరచుచు తాము పెండ్రులు యిచ్చుచున్నందున యీసాలుఅనగా 1915 సం॥ జనవరి 1 గాయతు 1915 సం॥రం నవంబరు ౧౭లఖరకు అయ్యి పదనొకండు మాసములకు గుర్తింపు పనిచేయుటకు నిశ్చయించుకొని యాదిగువవరులకు లాబడి వ్యవహారందలచుకొనవారు పెండ్రులును పంపుకొనుటకు యిందుమూలముగా కోరబడుచున్నారు.

మరతుల వివరం.

(I) పెండ్రులు పంపువారు, తమస్వంతస్వామ్యులతో ఖరీదు చేసినట్టియు విభాగపట్నం జిల్లావైపు సరకుగాని దానితో సమానమగునట్టి లేక అంతకన్న నాణెముగుట్టి గోగునారను తమ భర్త్యునిదకంవెనెవారి ఫ్యాక్టరీలో నప్పగించిచో సదరు వారో ఖర్చులుయొక్క కంవెనెవారేధరించి, సాదాసంచులు (అనగా ట్రిల్లు నేత కాకుండా) తయారుచేసి ఒప్పగించుటకున్నా సదరుసంచుల కొల్లలుచేయించుకొను వారియిచ్చమును అనుసరించి 40x29 లేక 34x28 అంగుళముల కొల్లలుకల విగా తయారుచేయుటకున్నా కంవెనెవారు సిద్ధముగా నున్నారు.

(II) కంవెనెవారు సదరుమిల్లును మాసమునకు 20 రోజులకు తక్కువకాకుండా పనిచేయుదురు.

(III) పెండ్రులు పంపువారు వైదొచ్చిన 11 మాసముల కాలములో పంపు 1 కి 500 విద్యుదావర్త పానులుగల 4000 నాలుగువేల పుట్ల గోగునారను తక్కువ కాకుండా కంవెనెవారికి ఒప్పగించవలెను.

(IV) పెండ్రులవారు తాము గోనెలు సప్లయచేసి నయెడల యీప్రకారముగా నేమిబడ్డీసంచులను 200 ఇచ్చారు లేక 250 ఇచ్చుటయ్యై సంచులుగల బేలుగా కంవెనెవారు ప్రస్తుతపేసి పెండ్రులవారు కంవెనెవారు తమ ఫ్యాక్టరీవద్ద నప్పగించుదురు.

(V) పంపబడు పెండ్రులలో 500 విద్యుదావర్త పానుల కాలముల పుట్టి 1-కి యంతచొప్పున సంచులను తయారుచేసి నందుకుగాను కంవెనెవారికి యిచ్చుకొనటకు తమయిచ్చమును తెలియచేయవలెను.

(VI) పెండ్రులు యీనెల 23-11-1914 తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటలలోగా కంవెనెవారి హెడ్డుఆఫీసులకు గుంటూరుకు చేరవలయును.

(VII) పెండ్రులు అంగీకరింపబడి ఖాయపురపబడిన వెంటనే అంగీకరింపబడిన పెండ్రులవారు, 5000 విద్యుదావర్త రూపాయిలు కంవెనెవారి ధరావతుక్రింద నియ్యవలెను. సదరు ధరావతుక్రింద మొత్తంవరకు అఖరమాసమునందు లెక్కలోచేర్చు కొని సరిచూచుకొనబడును.

VIII. ఈప్రకారముగా ఖాయపురపబడిన పెండ్రుల వారు ఆఫరు చేసిన రేబుప్రకారం మరకు అఖరకు 4000 నాలుగువేలపుట్ల వారు దెలివరు చేయలేకపోయినను, సదరు మొత్తముపయన కంవెనెవారికి చార్జి యిచ్చుకోవలయును.

IX. వైదొచ్చిన ఉదహరించిన గడువులోను యావత్తు మొత్తము అనగా 4000 నాలుగువేలపుట్లవారను సకాలములో సప్లయచేయబడినయెడల దానినిసంచులుగాతయారుచేయుటకు కంవెనెవారు యిందుమూలముగా బాధ్యులయిఉన్నారు. అటు లొనరించుటకు కంవెనెవారిలోపమువల్ల సాధ్యపడనియెడల కోరబడిన పనిని మరతుకుమించిన తర్వాత నయిన కంవెనెవారుతయారుచేసి ఒప్పగించుటకు బాధ్యులయిఉండును. అయితే పనివాడు నమ్మకీనపరి చేయుక పోవుటకల్గినా వైదొచ్చి రాజీయగు లవల్లగాని కంప్రాకుప్రకారం కంవెనెవారుపనినెరవేర్చలేకపోయినయెడల అందులకు కంవెనెవారు జవాబుదారీ చేయరు.

X. పెండ్రులు యిచ్చినవారు సంచులుచేయు నిమిత్తముతూచి ఫ్యాక్టరీలో ఒప్పగించి సరకుపయన అగురేలు ప్రకారము అ నమొత్తమును 2 మాసములకు ఒకసారి కంవెనెవారికి చెల్లించుమిందవలెను. అటుచేయుటయందు తప్పిపోయినచో ఆలస్యముగు దినము 1-కి రు50 చొప్పున కంవెనెవారికి నష్టం యిచ్చుకొనటకును బాధ్యులుగా నుండవలయును.

XI. సదరు పెండ్రులు అంగీకరించుటకుగాని తిరస్కరించుటకుగాని కంవెనెవారికి అధికారము గలదు.

ఇందు విషయమై తేజినీయ నాయులు కోరువారు గుంటూరునందును కంవెనెవారి హెడ్డు ఆఫీసుకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలయును.

వైదొచ్చిన వెంకటసుబ్బారావు.

లింగమ్మ రామచంద్రారావు,
గుంటూరు.

జర్మను చక్రవర్తి:— (తుర్కీ సుల్తానుతో) ఇదిగో, నే నీమహాయుద్ధ సముద్రములో దిగితిని. లోకములోని మహమ్మదీయులలో కల్లోలము గలిగించుటకయి నిన్ను నూడ నిండులోనికి దించవలసి యున్నది. రా-రమ్మ. రావేని నాయుద్ధనావ నీమందిరముమీద ఫిరంగులు కాల్చుటకు సిద్ధముగానున్నది.

సుల్తాను:— హా! అల్లా నే నేమి చేయగలను! అసహాయుడను. ఇంకీలో తిని యింటివాసములు లెక్కపెట్టుచున్న మహానుభావు లీ జర్మనులు! ఈ దెబ్బలో తుర్కీ సామ్రాజ్యము నంతరింపజేయుట కయి ఈ జర్మనులు, ఈ ఎవ్వరుచామా కంకణముకట్టుకొని యున్నారు.

స్థానిక వార్తలు.

సెలవు:—చెన్నపురి స్కూలుకాజు కోర్టులో చెండ వజ్రడిగానున్న శ్రీ వి. సి. దేశికాచార్యులుగారు 1 నెల ప్రివిలెజ్ లకు విడుదలయి తిరిగివచ్చిరి.

లేడీసు డిపో:—బాంక్వెంటు హాలులో కవు సాయంకాలము 4-30 గంటలకు జరుగబోవు ఈ డిపో శ్రీల సభకు శ్రీ వెంటుండు ప్రభుగారుగూడ విచ్చేసెదరు.

నల్ల మండును ఆక్రమముగా దాచుట:—చైవాబాదుకోర్టులో ఎటువలయు అను నాతడక్రమముగా 14 రూ.ములవల్లముందను దాచినందులకు జర్జిటవును రిక్వెస్ట్ ద్వారా మేజిస్ట్రేటుగారు నారాయణవివాస గారు విచారణ చేసి 1 నెల కఠినశిక్ష విధించిరి.

నాత్తరను సర్కారు ప్రోగ్రెసివు యూని యను:—ఈసంఘమువారి సాంఘికసోత్సవము ఈనెల 21 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు విక్టోరియాపబ్లిక్ హాలులో జరుగును. కాన కాన్వోకేషనుకు వచ్చిన ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామ్యమేట్టుందరును యాసభకురా బ్రాధులు.

ఉపన్యాసము:—కవుసాయంకాలము 5-30 గం లకు యంతగాడిచర్లకోసంబోధనరావుఎం.ఎ.గారు "నాగవ మునకు మనశేమి చాక్కు" అను విషయమును గురించి తిరువల్లిపేటి వెంకటేశ్వరం దుపన్యసించెదరు. (వెనీ దెన్ని రాకాలలో నుపన్యాసములకు బి. జి. వేంకటసుబ్బయ్య ఎం. ఏ. గారు ఆగ్రాసకాధికారిగా వుండును.

అనువృత్తి:—చెన్నపురి రీయింగుటను క్రైస్తవై టును అందు కంపెనీవారు 10 వ నెంబరు కిమింగుటను క్రైస్తవై టురును, నం 999 ఇతరవస్తువులను అనువృత్తిపడ కొనం. రుదయును చిరకమందలమునందలి శ్రీమతి లేడీసుడిపోవారికి కొన్ని బట్టలు కంపెనీలై యితిరవస్తువులను ఇచ్చివెయ్యను క్రి గవర్నరుగారు తెలియజరిచి.

స్ట్రీటువ్యాపారాలు:—గార్లూరు నుండ్రు అందుకొని విద్యార్థులు నున్న "సహాయ" అను స్ట్రీటును, కవు అను కంపెనీ వారు వివిధముగానున్న "ప్రాజెక్టు" జనస్థిమమును నిన్ను నున్న పో కాక్రమముకు విచ్చిరి. కవు అందు కంపెనీవా కంపెనీగానున్న "ప్రగతి" అను స్ట్రీటును, చావాటిను అందు కంపెనీవా కంపెనీగానున్న "హామెడ" స్ట్రీటును నిన్ను చెన్నుచునండి తెలిపెను.

చెన్నపురి వాలంటీరు హాలుము:—ఇండియా లో వాలంటీర్ జనరలు ఇన్స్పెక్టరుగారు 25-వ తేదీ బుధ వారమునాడుదయమున ఈ హాలుముయొక్క ఆఫీసర్లను నానకమిషన్లు ఆఫీసర్లను తనిఖీచేసెదరు. వాలంటీరులందరు తనిఖీ మందర జరుగు అభ్యాసముల కన్నీటికిని ముఖ్యముగ శ్రద్ధతో రావలెనని కమాండరుగారు తెలిపియున్నారు.

చెన్నపురి వేట:—ఈ సంవత్సరము వేటకుక్క లన్నియు రాబోవు ఆదివారమునాడుదయము 6 గంటలకు పెంటుతానును మవుంటున్న చేపబడును. ఇప్పటి వారావ రకావటి వేటకు వ్యతిక్రమముగానున్న నేల కొంచెముకొంచె ముగా నెండుచున్నది. వేటకుక్కలన్నియు వేటకు సిద్ధముగా నున్నవి. హెచ్. ఎస్. సి. కామలగారు పిలువను ఊదెదరు. కన్స్టేబులగును ఎలిఫింటుప్రసంగుగారును హెంపుసంగుగారును కొరదాలకు పుచ్చుకొని కుక్కలను తోలెదరు. 25 వ తేదీ బుధవారమునాడు నై దావేట తెలెక్రాసింగువద్ద వేటకుక్క లన్నియు చేర్చబడును.

స్ట్రీటుమీద దెబ్బలాడు కొనుట:—ఇప్పుడు చెన్నపురి నాకాక్రమములో నున్న బజార్లను స్ట్రీటుమీద ఇద్దరు కలాసులు ఒక గుడ్లభిరును గురించి గడచిన ఆదివార మునాడు మధ్యాహ్నము ఒంటింటవేళ పోట్లాడినారి. వారి ద్వారా ఒకడుచెండవారి కిప్పునాడు బాగుగా దెబ్బలుకొట్టెను. దెబ్బలువలన గాయములు తగిలినాడు మహమ్మదీయుడు. ఈ తనిని తక్షణమే మనిగరు చచ్చుకొని తనిని ఆసుపత్రికి తీసికొ నికెల్లిరి. అక్కడ భానుసాహెబు బజార్లు సాహెబు గారు నిన్న సాయంత్రము అదిరికి కిత్తె దెబ్బల తీవ్రమును తీర్చి ఆతిడు చనిపోవు నేమోయని ఆతినివద్దనుండి మరణ నామకాలమును పుచ్చుకొనిరి.

వ్యతంత్రములు

"ఎస్టేను" నాశనము:—గోదాలపురము ఎస్టేటు ప్రాధులుటరుగారు ఎస్టేటునాశనమునందలి వినివతోడనే వి.యనగరమువద్దనున్న క్రైస్తవసాలాజాగారి కుత్రములో కిదల కన్న దానము చేసిరి.

కొచ్చిన వార్తలు:—కడప: శనివారము నాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు చిరపులతోను, ఉరుములతోను కెచ్చెళ్లము కురిసిరి. ఇందు నాకాక్రమములో లంగరువేసి యున్న ఒక పడవమీద పడుకు పడినది. "అగడవలో" నున్న ముగ్గురు మనమ్యులు తక్షణమే మృతికొనిరి. పడవ తెరచా పకు విప్పంటుకొని పడవంతయు పూర్తిగా కాలిపోయినది.

ఉద్యోగములు:—ఇదివరకు కొచ్చిరాజాగారివద్ద దివా నుగానున్న బి. ఆర్. బాన్స్ సీ. వి. యి. వి. సి. ఎస్ గారికి మెడికలు సర్టిఫికేటుమీద నింకొక నెలకోజులు నెలవు ఎక్కువచేయబడెను.

వెండ్ల యుద్ధవిధి:—నవంబరు 17 వ తేదీ పత్రికలో ఈగ్రామములో 1:2 రూపాయలు యుద్ధవిధికి చందాలు వేయబడినవి యొకవా ప్రయంపబడి యుండెను. క్రికా ని యీచందా వేయబడలేదని కరణంమునునూరు పుండరికొత్తుకు గారును మరియిద్దరు ముఖ వ్రాయుచున్నారు.

మ్యునిసిపాలిటీ:—గుంటూరు మ్యునిసిపల ఫయర్ మనుగా రయిన పి. వెంకటరెడ్డిగారి కప్పుడు కొంచెము నెచ్చు దిగా నున్నది. ఆయన దేహకోగ్యము బాగుండిన వెంటనే తిరిగి ఆఫీసుచార్జి పుచ్చుకొనెదరు. వైసు ఫయర్ మనుగా రయిన ఎస్. హనుమంతరావుగారు వారికెల్లొపము లేకుండ పనిని బాగు నిర్వహించుచున్నారు. ఆయన ఆవృద్ధిపడు పునమందలి పాటరను తనిఖీ చేయుచు, అగ్రహారము లోని మురికికోడ్లులను శుభ్రపరచి బాగుచేయించుచున్నారు.

బరంపురములో డిప్యూటీమెడికలు అండుకానిటరీ ఇన్స్పె క్టరుగానున్న జె. మర్చి. ఎమ్. డి. గారి కుమారుడు మె. ఎల్. రాయ ఎవర్యుగారు కిచనరుప్రభువుగారి నేనలో బోర్డరు రెజిమెంటు, 10 వ బటాలియనులో నెకండురెప్టి నెంటుగా చేరినది తెలియుచున్నది. ఎవర్యుగారు కొంతకాలము తెంగు రూరునెంటు బోనెపుకకాలయందు చదివి, నెంటుబాక్కి క తెడలులో కొంతకాలము గాయకుడుగానుండిపిమ్మటవైద్య కాశ్రమును చదువుటకు ఎడింబర్గోకెల్లిరిని తెలియుచున్నది.

తెనాలి మహమ్మదీయుల రాజభక్తిసభ:

మాతెనాలి ప్రేషనుమాప్తరు సమ్యక్ అబ్దుల్ రహమాన్ సాహెబుగారి యాధిపత్యముక్రింద తెనాలి హైస్కూల్లో ఒకవైద్యసభ జరిగినది. మహమ్మదు హమీద్ డిక్టేట సాహెబు గారు, క్రెటులిటక్ యందు తమకుగల నిశ్చలమగు రాజభక్తిని పద్యములుగావ్రాసి సభలో చదివిరి. సభికులు మిక్కిలి కత్తూ పాలముతో విరి, సంతసించిరి. అనేక వైద్యమనమ్యులు ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునందు, తమకుగల, రాజభక్తి, వెల్లడించుచు, నుపన్యసించిరి.

కారంచేడు పోస్టాఫీసు:—చీరాలసబ్ ఆఫీసునుండి మాగ్రామమునకు టపాలుప్రతిదినము 10 గంటలకు చేరును. పోస్టుమేప్తరుగారు 12 గంటలకుగాని తపాలువిప్పరు. బటు వాదా తపాలుతెచ్చినరన్నరు చేతనోలేక యంకొకవిధముననో తేయించుదురు. ఒక్కొక్కరోజున సాయంకాల మారుగంట లకుగాని యుత్తరములు చేరవు. ఈయద్ధపుదినములలో పత్రిక లచేదీ గొనియుండువారు రాత్రివరకు ఆల్లాడవలసినచే. రన్న రుచేత బట్టాడాచేయించుట పోస్టురూల్సుప్రకారమే! త్వర గా ప్రతిదిను 12 గంటలకు త్తరములు యిచ్చుమాగ్గును పోస్టు వారేర్పడురాదా? అట్లుచేసినచో అటపాలోనే జవాబులు వ్రాసింపుకొన వచ్చును. ఈయబ్బందులను పోస్టువారు విచా రించెదరుగాకయని గ్రామవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

గుంటూరుజిల్లా స్కూల్స్ అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు గారు:—మా గుంటూరుజిల్లా ప్రభుపాఠశాలల అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు స్థానమునకు 1913 సంవత్సరారంభమునందు నెల్లూరుజిల్లానుండి శ్రీమాక్ సి. యం. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు దయచేసిరి. వీరు కాంచీపురవాసులు. అరవవారు. తెలుగుబా గుగరారు. బాలగహజరుపట్టిలోని పేరుల సహితము స్వప్రము గా చదువలేరు. తెలుగు భాషయే నిర్బంధముగాగల ప్రభు పాఠశాలల క్లిట్టి యగవారి కిది కారణంగా చేయుట కను విచారకరమగు సంగతి. వీరు మాగుంటూరు వచ్చుటతోడనే తాలూకాబోర్డు పెంటరు, మునిపల్ కాకాసిలరు హోదాలను గూడ సంపాదించినారు. భాషరానివారుగుటచేత వీరిచుట్టును స్వార్థపరులగు నసదురులు మూగుచుండుట సహజమయినదను ననుమానము కలుగుచున్నది. కెకె.ఎస్. పుచ్చు కొనుకాలము దాపునకు వచ్చుటకు చింతించుచు వీరు మతియొకసంవత్సరము పనిచేయుటకు గవర్న మెంటువారికి వ్రాసికొని యీ మధ్యన మద్రాసుకుగూడవెళ్లి వచ్చిరి.వీరువచ్చినపిదప విద్యావ్యాపనము జరగక యాకేచిత్రావస్థలు తిటసింపియున్నవి. సంగతి సం దృభములను విచారించి వీరిస్థానమునకు తెలుగు బాగుగా వచ్చిన యగ కారుల మా జిల్లాకువేసి మా జిల్లాలోని విద్యా కాఖకు పునర్జీవము పోయటమై శ్రీ దైవప్రస ద్ధిగారిని ప్రార్థించుచున్నాను.

కోర్టు వ్యవహారములు.

మద్రాసు హైకోర్టు.

సెషన్స్ కు విచారణ.

[న్యాయమూర్తి: సేపియరు గారు]

జూలై 19వ తేదీ.

అప్పారావును, వరాహులును, ఇంటికవచ్చు నెడల, వారికి బంగారును, లొక్కమును ఇత్తునని ఖాసీజరుగుటకు మూడు నాలుగుజులకు పూర్వము అలమేలు నాతో చెప్పెను; ఏ బంగారు సేరాపముగ వారి కిచ్చుటలచేసే అవసరములను నాతో చెప్పలేదు. ఖాసీజరుగుటకు పూర్వము మూడుజుల క్రిందట అప్పారావు అయింటికి మొట్టమొదట వచ్చుటకు మునుపే నే నీవిషయమును అప్పారావుకు చెప్పితిని. 9, లేక 9½ గంటలకు; అయింటికి అప్పారావు రావలసినదని అలమేలు నిర్ణయించెను. మొదటి (మధ్య) విచారణలో నేనీవిషయమును చెప్పలేదు. ఏలయునగా, నా కప్పు డివి జ్ఞాపకములేదు, నావాక్యాలమును నాకప్పురును చదువుచుండలేదు. ముద్దయిల వక్రస్థూలము వారివద్దకు వెళ్ళును అలాచనలు చేయును నుండిరి. ఐతే, ఇది నాకు బాధకరముగాదు. మొదటియిద్దరు ముద్దయితోడ నేను ఆ (చనిపోయిన విలింతువుయొక్క) యింటిలోనికి వెళ్ళిన మొదటి రోజున మే మచ్చటికి వెళ్ళుచుండినందులకు కారణము నాకు గోచరము కాలేదు. మే మాయింటికి వెళ్ళి అవిలింతువుయొక్క చేతులను కాళ్ళను కట్టి, ఆ మెక్కిండ్లలో ముక్కి పొడిచితిని, నగల సవహరించవలయునని ఖాసీ జరుగుటకు నాలుగుజులకు మునుపు అలమేలు మాత్రము నాతో చెప్పెను. ఇదియును నాకు జ్ఞాపకము లేనందున, దీనిని గురించి మాడ నేను మొదటి (మధ్య) విచారణలో చెప్పలేదు. నేను దీనిని గురించి మేజిస్ట్రేటు గారితో మాట్లాడుచున్నప్పుడు (ఈసాక్షి పలుమరు తిరుగుబాటు చేయుచుండవచ్చును, చేసియుండవచ్చునని యీతరున సాక్ష్యములో పలుభంగుల నుడువులను పురస్కరించుకొని న్యాయమూర్తిగారు వీనిని హెచ్చరించి, నెమ్మదిగ నిజములు కనియడల ముప్పువచ్చునని బెదిరించిరి.) మొదటి నాటిరాత్రి యింటిలోపలికి వెళ్ళుటకు భయపడితి నని చెప్పితిని. లజ్జపడితి నని నాయభిప్రాయము. మొదటి నాడు లోపలికి వెళ్ళుటకు నేను భయపడినవిషయమును రెండవనాడు అలమేలుతో చెప్పితిని. ఆమె నాకు ధైర్యముచెప్పి, తురహస్యము మనలోపలనే. నీకు భయ మెందు? కని నుడిచెను. ఆంతయును నేను చేసెదను. నీకు భయ మెందు? కని చెప్పి వరాహులు కూడ నన్ను ప్రోత్సహించెను. ముగ్ధమునం దడ్డ మేమియు లేకున్నయెడల లోపలికి వెళ్ళగల సినదేయని నేను రెండవనాటిరాత్రి నిశ్చయము చేసికొంటిని. ఖాసీ జరిగిననాటికాత్రి నేను బజారువద్ద మొదటి యిద్దరు ముద్దయలను చూచివచ్చుట ఒక సంభాషణ జరిగెను; అది దేనిని గురించియో నాకు జ్ఞాపకములేదు. నగ లేవనీయవలయు నను విషయమై నేను సలహాయయ్యలేదు. ఐతే, నగలను దాటించునని మై నే నాయింటికి వెళ్ళుచుండినందున నే నెఱుగుదును. నగల నెవ్వరు దాటించవలయు నను విషయము మాలో నిష్కర్ష చేసికొనలేదు. నేను మరుగునొడ్డిగా నుండగా, నింటిలో నెవ్వరుగాని తడమాడుచుండుటను నేను వినలేదు. అలమేలు అగంటలారీ రమ్మని చెప్పినచోగాక, ఇయమలేదు, రావచ్చు నని కూడ మాతో చెప్పెను. ఈ మాటల నామె మొత్తముగా నందరికి చెప్పినేగాని, యొక్కరిని గురించి మాత్రము చెప్పింది కాదు. నాకు మాత్రము విషయమిదిగాని, ఏమైనకాని మృతి భయమును మామగొంటిని. నేను ఈవిషయము నెవ్వరికాని చెప్పలేదు. ఇల్లు వద్దలి వెళ్ళుచునని నూచించినటుల నాకు జ్ఞాపకము లేదు. నన్నెవ్వరును ప్రోత్సహించలేదు; నేను భయపడి వెళ్ళిపోయిన నూచించియును, రెండవముద్దయ ముమ్మను ప్రోత్సహించి నిలిపినట్లును మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట పలికియుంటిని. దీని నీకోర్టులో చెప్పటకు సురచిహ్నితిని.

(న్యాయమూర్తి: ఇంతముఖ్యమగు విషయము నీకోర్టులో చెప్పట కంటే మరచిపోతివి?)

ఎరుకవచ్చు. అయ్యో! నేను మరచితిని; మీ రేయుత్తరపు చేసినను దానికి లోబడిటకు సిద్ధముగ నున్నాను. నాకు జ్ఞాపక శక్తి కిక్కిరెను. నిన్న ఏమి చెప్పితిని? నాకు నేను జ్ఞాపక ముండదు.)

ఈ దొంగతనమెట్లు జరుగవలయు ననువిషయమై ఆ మూడుజులలోను అలమేలు నాతో పలుమరు చర్చించెను. ఏర్పాటు లన్నియు ముందుగానే చేయబడినవి. అవిలింతువు కంటిలో ముక్కి పొడిచివలెనని అలమేలు సలహా యొగదను.

ప్రశ్న. ఆమె నీతో నింకెవరైన చెప్పెనా? ఉత్తరము. అనేకవిషయములు చెప్పెను.

ప్ర. కండ్లలో ముద్దుపెట్టించి చూచినదామై నీతో మొట్టమొదట ఎప్పుడు చెప్పెను.

ఉ. ఖాసీజరుగుటకు నాలుగుజులకు పూర్వము. ప్ర. ఆమె నోటిలో గుడ్డలు చుగుచు నలెను; చేతులు కాళ్ళ కట్టలయును ఆమె నీతోటి విషయములను వేరైన చెప్పెనా? ఉ. మొట్టమొదట లోపలికి వెళ్ళినవారు ఆమెకాళ్ళను చేతులను కట్టలయుననియు, తిరుగు స్థలము నకు కట్టలయుననియు చెప్పెను. ప్ర ఈ విషయములను గురించి నీ వింతకు పూర్వము పోలీసువారితోగాని, మేజిస్ట్రేటుగారితోగాని, మొదటి (మధ్య) పరీక్షలోగాని చెప్పితివా? ఉ. మేజిస్ట్రేటుగారితోనో, పోలీసువారితోనో చెప్పితిని. అగ్గగంట నేపు మరుగునొడ్డిగా నుండినప్పుడు మొదటి యిద్దరు ముద్దయలును, పురాహస్యములేయే, యింటిలోనికి వెళ్ళిరి. 5 నిమిషములు తాళి నేనును లోపలికి వెళ్ళితిని. లోపలికిరమ్మని నన్నెవ్వరును పిలువలేదు. అవిలింతువు బిగ్గరగ నజుగ నాయుంటి నేనే వెలితిని. ఈ స్థలికి పూర్వము నేను మఱియే శబ్దముగాని వినలేదు. నే నేమియు చూడన లేదు. నేను లోపలికి వెళ్ళినప్పుడు అవిలింతువు వారిపట్టులోనుండి విడిపించు కొనుటకు ప్రయత్నించుచుండెను. అప్పారావు ఆమెకాళ్ళను పట్టుకొనియుండెను. వరాహులు ఆమె తొమ్మిది మీద గూర్చుండియుండెను. కాళ్ళ కట్టలడియుండలేదు. దీపము ఆమెకు కొన్ని యడుగుల దూరమున గోడలో నొక ములికికి తగిలిన బడియుండెను. ఆమె పక్కవాటుగా పండుకొని యుండెను. వరాహులు ఆమెను భుజములవద్ద పట్టుకొని యుండెను. ఆమె బాధ్యుల యుండెను. రెండవ ముద్దయ ఆమె గొంతు పోయి టకు పూర్వము నేను కత్తిని చూడలేదు. మొదటియిద్దరు ముద్దయలు ఇల్లు వద్దలి వెళ్ళుటకు కొంతపూర్వమే నేను కత్తిని చూచితిని. అది మడుపుకత్తి. దానికి ఒక్కరక్కనె అలుగు. వరాహులు ఆమెచేతులను, పట్టుకొనునని ప్రయత్నించి కిచ్చినప్పుడు వానిచేతిలో గత్తి అగపడలేదు. పిమ్మటగూడ, వాడు కత్తిని తనఅంగీకేములోనుండి తీయుటకు నేను చూడలేదు. ఆకత్తి అలుగు నుమారు నాలుగంగుళములు పొడుగుండెను. అప్పుడు చీకటిగనుండినందున, రెండవముద్దయ ఆమెను ఆకత్తితో పాడి చూసే, లేక దానితో మెల్లగ నామె గొంతుమీద గీతనో, వాడు ఆపనిని కుడిచేతితో చేసెనో, ఎడమచేతితో చేసెనో నేను చెప్పజాలను. నేను వానికి కడుసరిగమముననె, వాని శరీరమును, నాశరీరము నొండొడిటితో తాకునంతసరిగమము ననెయుంటిని. కాని, కటికచీకటిగ నుండినందున నేమియు నగపడలేదు. గొంతుకోసినపుడు వాడు కూర్చుండియుండెనో, వంగియుండెనో, నిలబడియుండెనో నేను చెప్పజాలను. ఖాసీజరిగినప్పుడు గాఢాంధకారముగ నుండెను. నేను నాచేతినిగూడ చూడలేకపోతిని. నేను యింటిలోనికి వెళ్ళుటకును, వరాహులు ఆమెగొంతుకోసినపుడు నెరవేర్చుటకును మధ్య నుమారు పది పదుదైనిమిషములు లయించుచున్నాను. వరాహులు గొంతుకోసినప్పుడు ఆమెతల నెవ్వరును పట్టుకొని యుండలేదు. గొంతుకోసియైనప్పుడు దీపము వెద్దరిచేయ (మెచ్చింప) బడెను. ఎవ్వరు దీపమును వెద్దరిచేసికో నే నెఱుగును. అల్మయిరాను అలమేలు లేకచెను. ఆ తెరచిని దెవ్వరో నేనుచూడలేదని మొకటి (మధ్య) పరీక్షలో చెప్పితిని. అందులకు కాణము నాకు జ్ఞాపక శక్తి లేకున్నగుటయే. గొంతుకోసినప్పుడు నుమా అగంటల నేపు మొదటి యిద్దరు ముద్దయలు నింటిలోని యుండిరి. చనిపోయినయొమె ధరించియుండిన నగల నేల వారుతీసికొనలేనో నే నెఱుగును. అనగలను గురించి వారుకొంత మాటాడుకొనిరిగాని, వానిలో నెవ్వరో వానితోటికి పోవలని సలహా నూచించిరి. మొదటి ముద్దయ లిద్దరు నగలను అమయంగీకేములో నుంచుకొనిరి. రెండవనాడు రూపంబున వీక్షింపజేసెను. మొదటియిద్దరు తనచేతిలో మూటలువేసిరిగాని యుంచుకొనలేదు. అప్పారావు నాకు మూడుసార్లు చెప్పెను. అంతికిన్న నెవ్వరూ నే నెరువచూడలేదు; నాకు మోకొన్నా కంకను కొంచెము వైకమిత్తుచుగూడ నే నెరువచూడలేదు. నే నానవరములను గడిచిడిలో పొగొట్టుకొంటిని. పోలీసువారు నన్ను పట్టుకొని యీనవరములను గురించి విడిగినపుడు, నవరములు పోయిన సంగతి నాకు తెలిసెను. అంతవర కానవరములు నాయొడిలో నున్నవని తెలిచియుంటిని. కత్తిని కంటిగానో, లేదో నేను చూడలేదు. అయిదుముద్దయలలో నొక్కరు దానిని తీసి కొని వెళ్ళిరి. ఆ తీసికొన్నవెళ్ళినవాడు వానిలో నెవ్వరో నిష్కర్ష ప్రశ్న చెప్పజాలడు.

(ప్ర.) నీకు మూడుసరము లియ్యబడిన వ నుట వట్టి కట్టుకథ. (ఉ.) అయ్యో, వారి ననుబడు. వారు నాకేల్చిరి నిజమే నుండే. ప్ర. నీభాగమున కెంత వచ్చునని యిరువురూ చూచుచుంటివి? ఉ. ఏమియునులేదు. నే నేమియు నాశించలేదు. ప్ర స్వాస్థాపేక్షలేయే నీవు నీవతుపనిని నెరవేర్చవలెను న్యాయమూర్తియు ప్రహేళికల యుననియు నీయభిప్రాయము? ఉ. అవునండే. ప్ర. ఇట్టి కార్యములో వీరికి తోడ్పడుట నీవు ప్రీతికరముగ నుండెనా? ఉ. నేను సహాయపడితిని. ప్ర. మూడవముద్దయ కోరినందున నీవు తోడ్పడితివా? ఉ. అవును. ప్ర. అటులయిన, నీవు బాధములో నేమూర్తముగాని ఆశించలేదా? ఉ. లేదు. ప్ర. నగల కాశించి నీవు ఖాసీ చేయలేదా? ఉ. నాకు నగలేటి కండే. ప్ర. నీ స్వంతకార్యమునకై యితరుల సహాయము లేకయే ఖాసీచేయలేదా? ఉ. నాకట్టి యాశయుండినయెడల, నే నొంటిగనే చేసియుండవచ్చును. కాని, నేను వారికోరిక మీదనే పూనుకొంటిని.)

[న్యాయమూర్తి: ఎయిలింగు గారు].
హైకోర్టువారి విచారణాధికారము

అల్లరి కలిగించుకుంటున్న ఇన్స్పెక్టర్ వేవారి మున్నగు వారిమీద చర్యపుచ్చుకొనుటకు ప్రార్థించును సీట్ వేవారి యనునాతడు పుత్తూరు సబ్ డివిజను మేజిస్ట్రేటుగారితో పిటిషన్ దాఖలుచేసెను. సబ్ డివిజనులు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ జరిగించి పిటిషన్ నునకు ప్రతికూలముగ తీర్పుచెప్పిరి. రిజిస్ట్రేషన్ పిటిషన్ వెట్టుకొనగా, జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు క్రింది కోర్టుతీర్పును రద్దుచేసి, వివాదములోనుండు సాక్షులమీద న్యాయముగ పిటిషన్ నునకు హక్కుగలదగునగా, ఎదుటిపక్షమువారు సివిలుకోర్టులో దావాతెచ్చి తమహక్కును సీరపరచుకొనవలయునని తీర్మానించిరి. ఈతీర్పును గురించి ఇన్స్పెక్టర్ వేవారి మున్నగువారు హైకోర్టుకు క్రిమినలిజిట్ పిటిషన్ వెట్టుకొనగా, సబ్ డివిజన్ మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరవయి రెండు నెలలకన్న నెక్కువ కాలమైనందున, కాలబోవము కలిగినదనియు తామందలో ప్రవేశింపరాదనియు అభిప్రాయ మొసగి, న్యాయమూర్తిగారు పిటిషనును ప్రోసీవేసిరి.

[న్యాయమూర్తి: శంకర నాయరు, స్పెక్ సరు గారులు]
మరిణాసనము అబద్ధమనుట

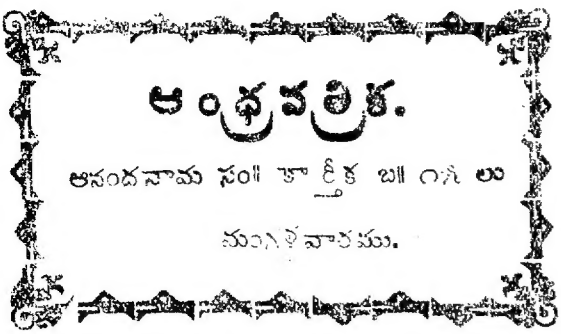
హైకోర్టు అప్పెలట్ నైటలో వెనుక మేనేజరుగనుండిన రామయ్యంగారు వ్రాసియుంచిన మరిణాసనము సృష్టింపబడినదనియు, అది వ్రాయబడినదని చెప్పబడుకాలమున అయ్యంగారికి చిత్రస్వాస్థ్యము లేకుండుండనియు, దానిని నెరవేర్చుటలో మరికొన్ని లోపములుగూడ గలవనియు ఆ రామయ్యంగారి క్షేత్రకొమార్తెకుంభకోణం సబ్ కోర్టులో దావాతెచ్చెను. ఆయనభార్యయు, కనిష్ఠకొమార్తెయు ప్రతివా లు. అమరణాసనము నిజమైనదనియు, క్రమముగ నే వ్రాయబడి విధ్యుక్తముగ నెరవేర్చబడినదనియు, విన్నవించి, ఆప్రతివాదులు సాక్షులగుటకు పల్కించిరి. అందుమీద, మరిణాసనము క్రమమైనదని నిరూపింపబడిన సందర్భమును పురస్కరించుకొని సబ్ జడ్జిగారు దావాను ప్రోసీవేసిరి. అందుమీద హైకోర్టుకు అప్పీలు చేసికొనబడెను. కాని, విచారణా సంతరము అయిపీలు ప్రోసీవేయబడెను.

[న్యాయమూర్తి: శంకర నాయరు, స్పెక్ సరు గారులు].
హిందూ న్యాయశాస్త్రము
ననుసరించిన యంతము.

కృష్ణాజిల్లాలో నొక్కని కిరుపురుభార్యలు. ఆతడు మృతినొందెను. దత్తుతీసికొందని యాతడు చెప్పలేదు. ఆభార్యలలో చిన్నది ఒకనిని దత్తుతీసికొనగోరితన సవతియనుమతి కోరెను. ఆమెఅందుల కంగీకరించలేదు. ఆమె అందుమీద అచిన్న భార్య సమీపముల నునుమతిపొంది స్వీకారముతీసికొనెను. ఈదత్తిత చెల్లదని కృష్ణాజిల్లాకోర్టులో దావా లేమడెను. సవతి యనుమతి అగత్యముగాదనియు, కపింతుల యంగీకారము దత్తిత న్యాయగత్యముననియు అభిప్రాయ మొసగి, జిల్లాజడ్జిగారు తీర్పుచెప్పిరి. ఈతీర్పుమీద హైకోర్టుకు అప్పీలు చేసికొనగా, న్యాయమూర్తిలు ఆ దత్తభార్యయొక్క అనుమతి అత్యాచర్యకమని అభిప్రాయ మొసగి, దత్తిత చెల్లదని తెలిపి, క్రిందికోర్టుతీర్పును రద్దుచేసిరి.

పోలీసు కోర్టులు.
జూరీ టవున్.

లోగడి నెల రిక తేదీనాడు నాయపురములో “బల్ చప శం” అను ఆటనాడుచుండగా, సంబంధం అనువాని నొక చావుతో గాయపరచినందులకుగాను చార్జి చేయబడిన కండక్ అను ముద్దయక మేజిస్ట్రేటుగారు రెండు నెలలు కఠినఖయదు 50 రూపాయలు జరిమానా, చెల్లించనిచో మఱి ఒక నెల కఠిన ఖయదు విధించిరి.

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రనామ సం॥ కృత్తిక బి ౧౩ లు

మంగళవారము.

వైద్యసహాయము.

మనదేశమున ధర్మాస్పత్రాలు ధర్మాస్పత్రులను పేరిట ప్రభుత్వమునాగు వైద్యశాలలను నెల కొల్పి రోగము కలిగినప్పుడు తద్వ్యాధితు లందర కును తగిన చికిత్సచేయించుటకు నెర్పాటులుచేసి యున్నారనుట అందఁజెరుంగదురు. పాశ్చాత్య వైద్యసహాయము కొనుటకు మనదేశ మిప్పుడే పుట్టి విడివిగా ప్రారంభించినదని చెప్పవచ్చును. పట్టణ మాసముల వారెక్కువగాను గ్రామసీమలను అప్పుడప్పుడును ధర్మవైద్యశాలల సహాయమును పొందుచున్నారు. అయినను నీసహాయ మొకను బహుస్వల్పముగానే యున్నదినుటకు సందేహము లేదు. ఇట్టిస్థితిలోనే కొన్నిచోదములను సవరింప నలయునని ప్రభుత్వమువారికి తోచియుండుట యెంతయు సమంజసము. వైద్యసహాయముకల ప్రాంతములలో నీవైద్యాలయముల యందు నెక్కువగా బీదలు కానివారు తగినంత సంపూర్ణముగా సహాయ మందుచుండుటయు సహాయ పాత్రులగు బీదలకు నేమాత్రము ఎడములేక పోవుటయు తటస్థించుచున్నదని ప్రభుత్వము వారభిప్రాయ పడి యున్నారు. మనదేశములోని స్థితిగతు లెరింగిన వారెవ్వరును ఆయభిప్రాయము తప్పను వారుండరు. ఆచుచేతనే ప్రభుత్వమువారు ధనికులగు వారికి తగినంతబరువు తగులునట్టి యేర్పాటు లొనర్చినయెడల వారు బీదల కష్టదగుల కుండురని యోచించి క్రొత్తగా కొన్నికొన్ని నిర్బంధము లొనర్ప ప్రయత్నించు చున్నారు. వైద్యసహాయము రెండవిధములైనది కలదు. ఆపుటి కిప్పుడు మందుతీసికొని బయటిరోగులుగా గణింప బడువారొకతెగ. కొంతకాలము వైద్యాలయములోనే యుండి ఆపుటనే చికిత్స, కథ్య పానాదుల నంది బాగుపడవలసిన వారు రెండవతెగ. ఈరెండు తెగలలోను మొకవిధముగా బీదలను ధనికులను ఏరి ధనికులకువారివారి యోగ్యతనుబట్టి వ్యయము కలుగునేర్పాటులు పెట్టవలెననియు ఆట్లు పెట్టిన యెడల ధనికులు స్వతంత్ర వైద్యులనందఁ తమ యుద్ధలోనే వైద్యము చేయించుకొందు రనియు నప్పుడు బీదలకు మార్గమేర్పడుననియు ప్రభుత్వాధికారుల మూలద్దేశము. ఈ యుద్దేశమునకు కూడ సభ్యంతరము చెప్పవలసిన కారణములేదు. ఈయుద్దేశమును నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు అవలంబించుటకు నెంచిన కార్యక్రమము మాత్రము మాకింత యంగీకారముగా కనుపించలేదు. వాని ననుసరించి తాత్కాలికముగా నొక ధమునకు బోవువాడు వైద్యునకు బీదవాడని తెలిసిననే తప్ప వైద్యాధిప్రాయమునకు అర్హణయు మందునకు రెండణాలును ఇయ్యవలసి యుండును. మందు పుచ్చుకొనవలసిన జల్లెైన యెడల తప్పక 0-2-6 లు ఇచ్చుకొనవలసి వచ్చును. ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశ్యమందు ఈమొత్త మొక్కచర్యాయమునకా రోగిముకునువరకునా యనుపనరము లేదు. కాని బిడ్డల వైద్యాయమునకు ననుటలో సందేహములేదు. ప్రభుత్వపు నౌకరిలో నున్న యెడల మొకటియర్థకా మాత్రము తప్పవచ్చుది. లోములో నెందరో మహాబీదలున్నారు. లోకములో నెందరో మెంకెలు వైద్యాధికారులున్నారు.

మెంకెలు కాకున్నను చిత్ర ప్రక్రియ కలవారిని మనలకొలది చూపవచ్చును. ప్రతి వైద్యశాల యందును మహాపాత్రిక సంపన్ను మరు న్యాయైక దృష్టి నీలవాకను నగు వైద్యాధికారి నుంచుట కష్టతము. అందుచేత రోగివర్గముండి ద్రవ్యము తీసికొనవలెనా లేదాయను విషయము వైద్యులకు లొంగులో సాధారణ వైద్యాధికారులకు వదలుట లక్ష మెరుబదివేల దష్టలోపములకు కారణము కాకవచ్చును. ఇక ప్రతివానిని నీవరుంబగియెంత సిన రుంబగియె తయని కలుపురవచ్చి మందులకై వేచి యున్నప్పుడు అధికారిని విచారించుకొను చుండు మనుటయు సాధ్యముకాదు. దాని వలన వచ్చు ఫలము స్వల్పమగును. కాలహరణ మెక్కువయ గును. కావుననే ప్రభుత్వమువారు బయటి రోగుల విషయమున దర్జాభేదములను బట్టి ఫీజు నిర్ణయింప జూడలేదు. మొత్తముగా వీరునిర్ణయించిన ఫీజు ఏదెవ్వరొకరి కింత చేయదలచుకొనినారో వారికి ప్రతిబంధక మగుచున్నది. దినమున కొక్కరికి 0-2-6 నంతున మందున కిచ్చుకొనగలవారు హైందవ భూమిలో మిక్కిలి తక్కువగనున్నారు. మధ్య తరగతుల వారిచ్చుకొనగలవారేమో కాని బీదలను వారికి సాధ్యమేకాదు. అందువలన బయటిరోగుల కెవ్వరికిని ఈనిర్బంధము పెట్టరాదనియే మాయభిప్రాయము. ఇక వైద్యశాలలో పెట్టుకొని వైద్యము చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు రు 50ల జేతగాండ్ర వరకును నుచితముగా జేయ నుపక్రమించియుండుట యెంతయుసమంజసమే. ఆ తక్కువైద్యులలోదికపు కర్బులకును గొప్ప ఆపదేషములు కాన్పులకును క్రమముగా నెక్కువ వరుసన మొత్తములు నియమించి యుండుటయు న్యాయానుగుణ్యమేయగును. అయిన నామొత్తములలో 50 మొదలు 100వరకు వరుంబడి కలవారికి బరువెక్కువ తగులుననుటకు సందేహములేదు. వీరికి దినమునకు 0-4-0 పెట్టుటయే చాలునని మానవ్యుక్తము. గొప్ప ఆపదేష నుకుకాని కాన్పునకుగాని రు 15-0-0లు పెట్టుట ధర్మము కానేరదు. 50-100లనుటలో 60-70 మున్నగునవి కలవనట గమనింప వలెను. కట్టణములలో సంసారము చేయుట కష్టమయ్యింది. రు 100 ల వరకు కొంత కుటుంబము కలవారికి సంపాదనయేకాదు. కావున అంతవరకు ఇప్పటి దినబద్ధము ననూలు చేయవచ్చును. అనగా దినమునకు నీనగరమున 0-8-0. కాని పెద్దమొత్తమును నెత్తినవైచుట మాత్రమువారికి నీ యాసు పత్రుల ఆకలేకుండ జేయుటయైన నగును; లేక యప్పులలో ముంచుటయైన నగును. ప్రభుత్వము వారు పెద్దఆపదేషను లాదిగా గలవారికి రు 5 లు నిర్ణయించి తదవసర వస్తుమూల్యమునకు నీద్రవ్య విచ్చుకొమ్మచుట తగునని మారు తోచుచున్నది. ఇకర దర్జాల మొత్తము లంతకష్టము కలిగించునవి కావనియే చెప్పవచ్చును. అయిన నిజముగా నీ నిర్బంధముల ఫలము ప్రభుత్వమువారు చూడ నెతులేని వైద్యశాలలలో నుద్యోగమున నుండు నధికారులు స్వతంత్రముగా బయట వైద్యము చేయరాదని శాసింప వలసియుండును. లేకున్న నీ నిర్బంధముల నలని ఫలమేమియు నుండబోదు. ఇప్పటికే వైద్యశాలలో తమ్మును బాగుగా గమనింప వలెనని చెప్పుకొనుటకై మొదలుకొంత ఫీజు నిచ్చి రోగులు వైద్యాధికారులవద్దకుపోయి వచ్చుచున్నారు. వారికెక్కువ సత్కారము జరుగుచున్నది. ఇక ముందును ధనవంతులు తమకెక్కువ బరువు తగులకుండుట కట్టిమార్గములనే యంగయక పోరు. వైద్యాధికారులు దాగుచెప్పిన దంతయు ప్రక్షింపక యంగీకరింపక పోరు. మరల నిప్పటి గతియే పట్టయాగదు. కావునమాసలహా యాలోచించియే తీరవలెను. అయిన పెద్ద కట్టణములలో దప్ప ఇతరస్థానములలో ప్రభుత్వపు వైద్యాధికారి గాక మరియెవ్వరు నుండలే. వారు స్వతంత్రముగా జనించేయకున్న స్వతంత్రవైద్యము కావలసినవారికి దిక్కెవ్వరు? అనునది సోయగు ప్రశ్న యేయగును. కావున ఫీజులుమున్నగునవి బిడ్డల పెన్సనగరముల లోనే ప్రస్తుతము సాగగల కేషయములు. అందు చేత ప్రభుత్వమువారు రుపక్రమించిన యుపక్రమపు మూలాధారములు మంచివియ్యెయ్యెను మనదేశపు ఇప్పటిస్థితియందవి యంతఫలప్రదముగా పనిచేయగలవి కావని నమ్ముచున్నాము. ఈ యుపక్రమ విప్పటికి నాపి మరొకొన్ని సంవత్సరము లయిన పిదపతెచ్చట శ్రేయస్కరమని మాయాశయము.

నేటి యుద్ధ వార్తలలో విశేషము లేవియు లేవు. జర్మనులు మరల ఈసరుకాలున దక్షిణపు గట్టునుండి పూర్వముగా తరుమబడినారు. ఉత్తరపు వైపున చేరుకొనినారు. ఇదియే మధ్య రంగపు వార్త. తూర్పు ప్రష్యాలో రుష్యుల యుద్ధ ప్రయాణము సాగుచునేయున్నది. కొంచెము దక్షిణముగా స్థాకుకట్టామునకును వాహ్వానదికిని మధ్య యుద్ధము కానున్నదట దీనికర్థము జర్మనులొకను పూర్తిగా పోలండును వదలి జర్మనీలోనికి చేరుకొనలేదనుట. ఇంకను దక్షిణమునకు పోగా క్రాకో కుదక్షిణము గాను దక్షిణ పూర్వములు గాను యుద్ధము సిగ్గుగుచున్నది. తుక్కి-వారిలో పోరు టలో రుష్యావా రొక్కచోట నెదుటి వైస్యములు విస్తారము లగుటచే పోరాడుచునే వెనుకకు నొడుగవలసినవా రయినారు. తక్కినచోట్ల యథా ప్రకారము పనిసాగించుచున్నారు.

ఇటీవల కొంతకాలముగా నిలిచి పోయి యుండిన వైశ్యపత్రిక మరల తలమానినండులకు సంతసించుచున్నాము. పునరుద్ధారిత రూపమున మొదటి సంచిక మా కార్యస్థానము నలంకరించి నది. క్షీణయందలి చిహ్న పటము 'వైశ్య' పత్రిక యొక్క యాదర్శమును సూచించుచున్నది. ఒక పడనయు, త్రాసును తనక్షేత్రమును దున్నుకొను కృషివలుడును నందు ప్రదర్శితములు. వైశ్య సామమున కత్వవసర కర్తవ్యము లగు నుత్పత్తివ్యాపారములను సూచించు సిచిహ్నము లతో బయలుదేరుట శుభావహము. ఉత్తమరీతి వ్యాపారమునకును వస్తూత్పత్తికిని సాధనమగు రీతి తమ సామమును సంస్కరించు పరమోద్దేశముతో నీపత్రిక పనిచేయ గలదని నమ్ముచున్నాము. విద్యావంతులగు నెందరో ధనిక వైశ్యోత్తములుండు నీనగరమున నిట్టిపత్రిక యభివృద్ధియై నెగడకున్న హాస్యాస్పదముగదా! ఇప్పటికైన మావైశ్యసోదరులు దినికి చేయూత నొసగి ముందునకు విజృంభణముతో వెలువడుటకు దగిన సాయ మొనర్తురగాక.

చిహ్నుజ్ఞుల బోధనవారి 1913-14 సంవత్సరపు రిపోర్టును విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారు ఆబోధనపక్షమున రు 2,41,436ల గ్రాంటులు నిలువ యున్నట్లు తెలుపుచున్నారు. ఇందు ముఖ్యభాగము నీటివసతికై బావులను త్రవ్వించుటకును బాగు చేయించుటకును నీయబడినది. అవసరమయిన యెడల నడేపనిగా క్రొత్తగా నౌకరులనుపెట్టుకొని పనిజరుపవలసినదని ప్రభుత్వమువారు ప్రాయమన్నారు. త్రాగునీటి విషయమున ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచున్నను బోధనవారు అలసభావము చూపుట సరికాదు. కావున నిప్పటి కైనను బోధనవారువ్యక్తమచేస సర్వరముగ కాగ్యములదీర్చి ప్రజల కనుకూలములగు కలిగితురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

విరోధా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ఫ్రాన్సులు.

లార్డు రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారు.

ఆయన ప్రాశస్త్యము వెల్లడుకొనఁగల ప్రయోజనము.

బ్రిటిషు అధికారుల లెక్కనాథముగ నుండుట.

అందున నవంబరు 16:—నాకత్తుల ప్రయత్నము నా మాయించిన సునితలను చూచుటయే నేను ప్రాశస్త్యవల్లభు ప్రధాన కారణము. ఆచట నాంగ్లసయ్యుల లొంగుచున్న పనులనుగూర్చిన సమాచారములను అటును ఇంగ్లాండులో నుగూడ వైకొంగ్లొగు లెగ్జిస్లేషన్లుగ నుండుటనుగూర్చి గూడ నేను కీర్ణహర్షము ప్రకటించితిని. ముచ్చటించుటకు గూడ తలంపుచున్నాను. అది రాబర్ట్స్ ప్రభువు తనతో నొకసంభాషణనందగ్గమున చెప్పెనని ఎకోడెంట్రీకా లండను విలేజిరి చెప్పచున్నాడు.

నేనింటికడ నుండలేను.

తన దేశములకు మార్గదర్శియగుటకే రాబర్ట్స్ ప్రభువు ఇంగ్లాండును కేరళనుటకు వాతేమియు సంతోషములేదు. అటు లపోతుండ నిలువవలెనని వెద్దవెద్దలు చాల పట్టుపట్టిరి. మన దేశవిఖ్యాతిని నిలువజేయుటకు నాతోడి వీరులందఱును పోరుచుండ నేను నెమ్మదిగింటికడ నుండజాలనను ప్రత్యక్షము వలననే యాతని బాంధవ వాదములను సంతోషించుచున్నాను. అని లండనులో నొకప్రస్తావనను సుప్రసిద్ధుడగు నొకయధికారి చెప్పెను.

కుకవారమునాడు జరిగినయుద్ధమును చూచెను.

గురువారమునాడు మౌండ్లవైస్యములను తిలకించు నప్పుడు (ఒకవకొంటు) వైకత్తమును ధరింపుదొరగా రాబర్ట్స్ ప్రభువండుల కంగిరింపలేదు. కుకవారమునాడు వర్షము విస్తారముగ కురియుచుండెను. మిక్కిలి చలిగాలి పీచుచుండెను. అట్లుండెనుగూడ రాబర్ట్స్ ప్రభువు ఆనాటి సంగరము నీక్షించుటకు కేవలమునాచ్చాదితముగ నొక పక్ష తాగ్రము నధిరోపించెను. అడవికినుండి కిరమునకు మరలి వచ్చిన కొన్ని కిరములకే ఆయనకు జలబుచ్చెనని. అది సంగరముఖమునండి కచ్చిన యొకయధిగారి చెప్పచున్నాడు.

ఆయన కడపటి బహిరంగసంకేతము.

ఆయన మరణవాదము విని మౌండ్లవైస్య కందర్బో కిరగరవాపోయిరి. కిరవారమునాడు హాలులో నైసితల సుమారు సంద్యామున కడపటికడ లిలివారయే రాబర్ట్స్ ప్రభుని అంతిమవిహారం సంకేతముగ నున్నది. హాలులోని బొగ్గునీమలల ద్వారావారసంబంధులగు ప్రజలందఱును తమ దేశమునకు తమ కేసి యిష్టమున నేవచ్చెయ్యునలకు చాల సంతసించితిని. నేను ఆచరే కర్నూలుగన్న పటాలమున నిలిచియుండియుంటుంటు నేను గర్వపడుచున్నాను అని ఆ తిలివారయందు వ్రాయబడియుండెను.

వైస్యములసంతోషము

అందున నవంబరు 16:—సర్వవైస్యములను-తమనాయకుని మరణమునకు దిశాసూచియును ముగియున్నది. అది రాబర్ట్స్ ప్రభుగారికి సో బాను ప్రేంచుగారు తిలివారసంకేతి. తాత్కాలికముగ ప్రేమించిన వైస్యవర్గమునందఱును ఫీరంగుల వర్షములు చెవులబడుచుండగను ఆయనకుమారుల మరణము తెలుసించుటలను అట్టిమేటి విలకానికి తగినమరణ మేలేటికించినదని తోచుచున్నదని ఆయన వ్రాసెను.

అందున నవంబరు 16:—రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారిని వెట్టు మినిస్టరులచేత సమాధిచేసెదమని వైకొంగ్లొగు లొనరించిన విజ్ఞాపనమునకు రాబర్ట్స్ ప్రభుగారి రంగీకరింపలేదని డెయిలీ మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఉదకమండలమునుండి వచ్చినకేతలు.

ఉదకమండలము నవంబరు 16:—సోమ ఆఫ్ ఇండియా అబ్జర్వర్ అనుపత్రిక రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారి మరణమునుగూర్చి విపులముగ వ్రాయుచు నిలుల వివరించినది.

రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారు, చెప్ప రాబధాని

ఉదకమండలములోని సర్వకేసానిగానుండి సోదను మందిరమున నివసించుచు నతిశయశ్రద్ధగా మోసరించుచుండిన విషయమున సాదకమండల ప్రాచీనవాసులు పలువు రెరింగియుందురు. ఆయన సాధుభావము ఆచరింపగల్గినందు ఆయన పదగౌరవమును సాక్షికసాంఘికవర్గమున కాయనయం దను రాగముకలుగుటకు కారణములుగ నుండెను. తుపాకి గురియం వా

యన యెక్కువ శ్రద్ధచేయుచుండెను. ఆయన సాటికేసెమటి వేటకాడు. ప్రతిరోజువారమునాడు సానుకూలమునందునను గూడ నాయన కాండలుగదనము వాలంటీరుల గుర్తింపుకేమున వాలంటీరులతో నొకతనపటాలములోనినై నీకులతోనో తుపాకులనుకాల్చుచు వారు గురికెప్పినప్పుడు వారి నెకనక్కెము లొంగించుచు వారిందరిని వాటివారి (క్రిష్టియను నేము) ముద్దు కత్తలతో పిలిచుచుండుట నెందరో చూచియుందురు. ఈ పటాలములోని సాంగ్రామిక కార్యదర్శులగు సర్ (క్రెడిట్) రాబర్ట్స్ కన్నుల యిరువది హామిల్యుగార్తో తీసిపోకండ గురవెట్టికాల్చుట కొయన నీలగిరి వాలంటీరు పటాలములో శ్రేష్టులగు వారిలోనుండి కలరు సార్వెంటు యస్. అక్విస్యముగారిని సార్వెంటు మేజరుగాని ఎన్నుచుండును. ఆయన నిరంతరమును చిన్న తుపాకీనే యుపయోగించుచుండును. ఆయన క్రీమేసను సాగ్రహాయములోని వాడు గాన 'డిబ్బుమడ్డో నాల్' వెద్దవెట్టు యూనాని మిటీ అం చెప్పెను లోని సాంప్రదాయ పరిచయముల కాయన లిరువది పోవుటయు నచటి సాంప్రదాయాల్గు నందఱోడను మిక్కిలి చనువుగ నుండుటయునగుడ సాంప్రదాయాల్గు పలువు రెరింగియుందురు.

జనరలు అను పత్రికయిట్లు నుడువుచున్నది:—రాబర్ట్స్ ప్రభుగారు ఇండియాలో క్యాబ్లరుమాస్తరు జనరలుగా నుండగా వైస్యసంపాదకగ్రంథమును మత్తెగ్రంథమును ఆయన వ్రాసియుండెను. నీలగిరి ప్రస్తకభాండాగారమున నాగ్రంథమున కొకప్రతి యిప్పు డున్నదని తెలియుచున్నది. టర్కీలో యుద్ధము ప్రారంభమగుట తెలిసి మధ్య ఆసియా ఆసియామైనరల దేశముల వాగ్రంథమున లిరుగవేయగ ఆపటముల చిరర "క్రెడు రాబర్ట్స్ మేజరు జనరలు క్యాబ్లరుమాస్తరు జనరలు ఆఫ్ ఇండియా అను సంతకము కలుపడినది. దీనిని సభ్యులందఱును చూడవచ్చును. దీనిని వారతి భద్రముగ వాచగలరు. సిల్వా 1877 & 68 అని దానిమీద తేదీ వేయబడియున్నది.

రాబర్ట్స్ ప్రభువు.

అందున నవంబరు 16:—రాబర్ట్స్ ప్రభువు ఎయిలను రాబర్ట్స్ ప్రభుగారితోడను అల్లులగు మేజరు లావియగారి తోడను బుధవారమునాడు ఇంగ్లాండు నుండి బయలుదేరి ప్రాశస్త్యవల్లభి. గురువారమునాడు కుకవారమునాడును ఇంగ్లాండులోని సానుకూల సన్నిధి పరిక్షించి ప్రముఖులగు వైస్యకోంగ్లొగులతో ప్రసంగించిరి. కుకవారమునాటి రాత్రి భోజన సమయమున ఆయన మౌండ్లవైస్యములను గూడ పరిక్షించిరి. పిమ్మట కొంచెము చలిచిగా నున్నదని చెప్పిరి. కిరవండు ఉష్ణము పోచ్చిపోయెను. డాక్టరును పిలువగ నాతడు బహునిదానముగ రిగినరూపణము చేసెను. సుప్రతిండుటకు మరలయిద్దరు డాక్టరులను గూడ పిలువనడిచిరి. ఆరాత్రి రాబర్ట్స్ ప్రభుగారు బాగుగా నిదురించిరి. తెల్లవారుచక్రము మరల లేవలేదు. ఆయన కెట్టిభాధయైన నున్నట్లు గూడ కనబడలేదు. లేచి రాబర్ట్స్ గారి కివళివాదన లావియగారి రెరింగించిరి ఆమె వైస్యముతో వానిని భరించెను. లేచి ఎయిలను గారు మరణభావమునకే యుండిరి.

బ్రిటిషుదేశము సామ్రాజ్యమునగుడ దుఃఖిసాగరమున మునిగియున్నది. నెంటుపాలు దేవాలయములోను కేస్తు మినస్టరు ఆల్ఫ్రెడ్తోన తక్కిన అన్ని సాదిగిడులలోను ఎరలు గారినిగూర్చి మరణమునకు ప్రాశస్త్యములు ప్రసంగములు జరిగించిరి. కెల్లింగ్లను బారకాసులవద్ద ధిమెండు హెస్కాకు గారు ప్రజలదుఃఖమును వెల్లడించిరి. దేశీయలలో విఖ్యాతి నందినవారి నామములలో రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారి నామముగూడ నొక్కటిగానుండదగును. ఆయన జీవనము పరమప్రళప్రయోగని. క్రైస్తవమత మార్గము ననుసరింపగలగుట్లు పలువురకాయన తోడ్పడియుండెను. ఆయన నేని కాంక్షించియుండునో అట్టి మగణమే నేనామధ్యమున సంగ్రామరంగమున నాయనకు తెలిపించినది. అది హెస్కాకుగారునుడిచిరి.

రాబర్ట్స్ ప్రభువుని మరణము.

ఫ్రెంచి, జర్మను పత్రికలు.

అందున నవంబరు 16:—రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారు చనిపోయినందుకు ఇంగ్లీషు వార్తాపత్రికల వలెనే ఫ్రెంచిపత్రికలుకూడ దుఃఖించుచున్నవి. జర్మనుపత్రికలు ప్రభువుగారిని పొగడుచున్నవి.

రాబర్ట్స్ ప్రభువుగారు.

బొంబాయి నవంబరు 16:—బొంబాయి పురజనుల పక్షమున మరీపు గారు ఇండియా స్టేటుస్ కెటెగిగారికి ఈక్రింది టిల్లిగ్రామును పంపిరి:—యోధాగ్రంథమును, మహాశయ్యుండును, హిందూ దేశమునను అమూల్యమై హితుడును, చక్రవర్తిగారి సుప్రసిద్ధ నేతనకును అగు రాబర్ట్స్ ప్రభువరుని మరణము బొంబాయిపుర జనులకు అత్యంత దుఃఖమును కలిగించినది.

కలకత్తా బిషపుగారు.

కలకత్తా నవంబరు 16:—మొన్న ఆదివారమునాడు కలకత్తా కెఫెడ్రెలులో ప్రాశస్త్యం జరిగినతరువాత కలకత్తా బిషపు గారు, రాబర్ట్స్ ప్రభువరుడు సద్గుణసంపన్నుడు. నిగ్గుల వివిధమున గడిపి లోకమునకు మార్గదర్శకుడైన రాబర్ట్స్ ప్రభువును ప్రపంచమునకు దయచేసినందునకు మీరందఱు భగవంతుని ప్రార్థించవలెను అని చెప్పిరి:—కెఫెడ్రెలులో కార్యకేలుప్రభువుగారు, శ్రద్ధిగారును ఉండిరి. రాబర్ట్స్ ప్రభువరునికి ఇంగ్లాండులో ఉత్తరక్రియ జరుగు నాటికడయును 8 గంటలకు కెఫెడ్రెలులో ప్రాశస్త్యం జరుగును.

ఏయిని యుద్ధము

అశ్వుదేశముతో ప్రాంతంభింపబడినది

అశ్వోరు నవంబరు 16:—సి. యం. గెజెటుకు యాదిగన తిలివారము వచ్చినది. ఆస్త్రియా జర్మనుసేనలు మావైని బడవచ్చినప్పుడు వెర్జిలుముట్టిది నిలుపబడినది రష్యనులు ప్రకటించుట కిదియే మొదటిసారి అంజనునండి నవంబరు 18 వ తేదీని యొకతెలియయ్యబడినది. తూర్పునుండి వైస్యములను పడమటకు జర్మనులు పంపకుండ చేయుట యావశ్యకమని రష్యనులు ప్రకటించియున్నారు. జర్మనువైస్యములకు కావలసిన సామానులన్నిటిని సమకూర్చుటకు తగినములును పరిశ్రమసానులును నైషియాలోనున్నవిగాన వచటికి పోవలెనని గల్షియాలోని రష్యనుసేనలు ప్రయత్నములు చేయుచున్నవి. తూర్పుప్రద్యాలోను నైషియాలోను కరగార్థులగువారు డెర్నినునగరమునకువచ్చుచుండుటవలన నవట నాంధోళన కారణము మరల నేర్పడియున్నది అని వెల్లెగ్రేడు నుండివచ్చిన యొక తిలివారము వైస్యపత్రిక ప్రకటించినది. ఎయిలవద్ద యుద్ధము మరల వెనుకటివలె నతిశ్రమగ నే ప్రారంభమైనదనియును ఆంగ్లేయుసేనలొక జర్మను ఫీరంగిదళమువైబడి కనురెప్పపాలులో వెనుకకు తిరిమినియును 10 నిమిషములలోపల యా తెలవైస్యమువైలుదూరముననున్న జర్మను ఫీరంగి దళమువైబడి వారందరిని యా తెలతోపొడిచివదిరినది యను నారేన ఎయిని ప్రాంతమునందున్న విలేజిరి వైస్యపత్రికకు వ్రాసెను.

ఆంగ్లేయ సైనికోద్యోగుల నష్టము.

అందున నవంబరు 16:—కొందిచెప్పబడినవారు మృతినొందిరి:—మేజర్. ఎ. జె. కాన్వరు, మేజర్. యి. క్రాలి, సెకండు లెఫ్టినెంటు కె. డబియూ ఎలెమ్మెరి, సెకండు లెఫ్టినెంటు డి. ఎల్. హార్వి, లెఫ్టినెంటు హ్యూము, లెఫ్టినెంటు లెగ్గిబూర్గు, కప్తానుమాన్నాడు, లెఫ్టినెంటు మాలిన్సు. మేజర్. సి. నార్రు, లెఫ్టినెంటు రామ్మె, లెఫ్టినెంటు ఎ. విహ్లాము, లెఫ్టినెంటు ఎమ్. వైనిజాసి, కప్తాను ఆర్. వి. బార్క్లరు, లెఫ్టినెంటు, సి. చాటర్జీ మేజర్ డి. ఆరవిలియ, హెచ్. డా. హార్సుసెకండు లెఫ్టినెంటు బారసు డి. కన్ను బర్దు, సెకండు లెఫ్టినెంటు కె. డి. ఛార్లర్సు, సెకండు లెఫ్టినెంటు ఎల్. జె. హెచ్. ఆరసు, లెఫ్టినెంటు జి. జెస్సింగ్సు, కప్తాను మార్క్వార్తెరు, కప్తాను డి. ఆరవిలియ ఎ. ఒసీలు, లెఫ్టినెంటు కన్నల్లు డి. సి. విల్సను, లెఫ్టినెంటు ఎ. యం. ఓ. బ్రయను. సెకండు లెఫ్టినెంటు ఎ. మరీపు, లెఫ్టినెంటు ఎ. జి. స్క్విత్తు, కప్తాను ఎ. స్క్విత్తు, లెఫ్టినెంటు ట్రీమ్యరు.

గాయములతిగిరి మృతినొందినవారు:—కప్తాను ఆరెన, మేజర్ యి. హెచ్. ఫీలిప్సు, కప్తాను సి. పి. ఓ. బ్రయనం ఒట్టరు.

ఇవరకు మృతినొందినవారిని చెప్పబడి ఇప్పుడు గాయములతిగిరి కనబడినవారు:—కప్తాను ఎల్. మాలిన్సీ బోర్డరు చెలిమెంటు.

అందున నవంబరు 16:—ఈక్రింది చెప్పబడినవారు మృతినొందిరి. లెఫ్టినెంటు. కె. ఎ. డి. బ్రాకను మేజరు. జె. బి. కారి. లెఫ్టినెంటు క్రాసి, కప్తాను. ఓ. హెచ్. ఛార్లర్. లెఫ్టినెంటు, హెచ్. వి. ఫెగారు. లెఫ్టినెంటు ఎ. ఎస్. గ్రాహము, లెఫ్టినెంటు, కర్నూలు. సి. ఎ. సి. కిగు. కప్తాను నరవిలి డి. స్క్విడ్. లెఫ్టినెంటు. లాట్ట. లెఫ్టినెంటు.

అర్. ఎమ్. మార్గవాహక, కస్తూరు, దర్శియూ. ఎ. జి. మూర్తి. రెడ్డి నెంటు. అర్. పి. నోలకు నెకండు రెడ్డి నెంటు. పిల్లనర. రెడ్డి నెంటు యి. వన్నె, మేజరు ప్లేస్సు మేజరు జె. ట్రెయి. యి. కస్తూరు జె. పి. బిర్లామూర్తి. రెడ్డి నెంటు జె. వర్మనర. మేజరు వాకరు, రెడ్డి నెంటు ద్రమ్మన, రెడ్డి నెంటు జె. ప్రేజు. రుగ్గాన, రెడ్డి నెంటు పేటరున, నెకండు రెడ్డి నెంటు అనర. లో ఎస్. ప్రేజు. నెకండు రెడ్డి నెంటు జిబ్బు, నెకండు రెడ్డి నెంటు పేటన.

గాయములు తగిలి మృతినొందిన వారు:— నెకండు రెడ్డి నెంటు జి. దర్శియూ మార్గవాహక. నెకండు రెడ్డి నెంటు జి. దర్శియూ.

పరాసు ధాయబారి బ్రెజలున కేసులు.

లండను నవంబరు 15:—ప్రాన్య దేశమునకు ప్రాన్య నంది భోజనములు సరిగ్గా పంపించుటకును తొలి వార్తలకు సరిగ్గా నందుటకు గూర్చియు విచారించుటకు పోర్టునంది యం. కలేగారు భార్య సహాయులు ప్రాన్య నకు వెళ్లిరి.

కుష్మా

రవ్యనులు కేత్రువులపై పరాక్రమించుట

ఎల్లయెడలను విజయము

లండను నవంబరు 16:—వింగరు బర్సనకును తూర్పున నున్న స్ట్రాస్బర్గును ఎస్సినీరను రణముఖమున కేత్రువులు నిరంధరులను ఫిరంగులను కాల్చుచున్న నరవ్యను వైద్యములు కూర్చు ప్రవ్యాలో ప్రవేశించి గలిగిరి. స్ట్రాస్బర్గును ప్రాంతముల యందు పోరు జరుగుచున్నది. కేత్రువులు భీకరముగ నిరంధరులను మునుమును కాలి కాలి చేయుచున్నది. ప్లామ్మెడలు వార్తాపత్రిక వరకును గల ప్రాంతమున యుద్ధము సంభవించుచున్నది. కాలిస్టియలను రణముఖమున కేత్రువులు జలాయించుచున్నారు. వైస్సెట్టెల వైస్సెట్టెల మున కేత్రువులు మునుమును కాలి చేసి ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. కాకోనైకి మునముగ వెళ్లుచున్నారు. మునమునకు పరివరమును బాబ్స్టాల్స్ బాస్టాల్స్ పర్వతము ప్రాంతమున మునుమును గెలిపియాలిస్ట్రోయనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. దక్షిణపు కొట్టికొనున కాల్పేథును మార్గముల వరకును రవ్యనులు సాగిపోవుచున్నారు.

రవ్యనులు వెనుక కొడుగులు.

లండను నవంబరు 16:—క్రిస్టూ, ఎర్జిరము, క్రేజి జండు ప్రదేశములనుండి టర్కీ వైద్యము లపారముగ వచ్చుటచే మునమునకు వారితో పోరుచునే వెనుక కొడుక వలసిన వారయిరి. ఖిస్సెనూరు మార్గమును టర్కీవారు పురులస్వాధీనము చేసికొనవలయునని చేసిన ప్రయత్నములు సాగలేదు. అని వెల్లెగ్రేకు నుంచి తెలిపబడినది.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టులోని మహమ్మదీయనాయకులు.

మతముద్ధవిషయమున మతాధికారుల అభిప్రాయములు.

లండను నవంబరు 14:—కెయరోలో ఉలే మాప్రము ఖులందరును, మతాధికారులూ వాదులను కలిసియొక సంఘముగా నేర్పడిరి. ఈజిప్టులోనున్న మహమ్మదీయులందును శాంతియును నెమ్మదిని నూచించు ప్రయత్నముకలిగియుండవలయును. ప్రస్తుతముగా మునుమును వలసినదానియందు రాజ్యమునుండియొక రాజ్యమునకు వ్యాపించుచున్నది. దయాగుడుగు భగవంతుడును మతక్రయగు మహమ్మదును సంతమునలంబింప వలెననియును వైరమును నిరసింపవలెననియును ఆజ్ఞాపించియున్నారు. వాఁయనప్రమాదములను యాజిప్తీ చేయున కట్టిగారుణములులేకుండ తొలగిపోయియున్నది. కాన సుల్తాన్ విశ్వాసమును శాంతియును దూరదృష్టినియు వ్రామున విచారణయు గలిగినను ప్రయత్నింపవలయును. మునుమును చెయ్యియులేవు. సభలుచేసినచో నేవైన నవ్యక్త ప్రలాపములు నోట బడెనుగాన సభలుకూడవు. జనులకును గుమగుడురాదు. రహస్యాలలో చనుములనికెరావు. ఫిరోజ్ ముస్లిములను పరివర్తించవలెను. కేత్రుకేత్రులకు వారును జాననీయులను జేయు నుపదేశములను నెలమిమాత్రము ప్రయోజనము కలుగుదు. కాన వారిని చెవినిదరాదని యాసంభాము వారు యూరోపులోని మహమ్మదీయుల కందరకును ప్రకటన పుత్రములకు పంపిరి. ఈ ప్రకటనమునందలి యంశములకు మహమ్మదులుగా కోరానులోని వాక్యములదాహరింపబడినవి.

ప్రాచీనగ్రంథములలోనున్న మహమ్మదుగారి వాక్యములను గూడ వివరించిరి. అల్లరులు కూడవు. అల్లరులవలన కలుగునష్టము వానిని లిగించిన వారికి మాత్రముగాక దేశమున కంతటికినిగూడ కలుగుగాన నెల్లెవారును సన్మాదమున ప్రవర్తించుచు యెవరినెవలను వారు మాచుకొనచు నితరులుచేసెడు పోనికి దూరముగానుండు దని ప్రవర్తించి యుండెను. ఈ ప్రకటనమునందు 27 గురు ఉలేమాప్రముఖులు చేర్చబడి చేసియున్నారు. సంతకములు చేసినవారిలో అలబా బారునకు రెక్టరుగాగూడెను యాజిప్తీ ముత్త, ఇస్లాము, గాయుగ్రాంధము ప్రేమము, భిన్న శాఖల ప్రముఖులుగూడ గలరు.

సాదనులోని పే.వ.లు.

ప్రజలందరును రాజభక్తి భరితులుగానున్నారు.

లండను నవంబరు 14:—ప్రజలందరిపేక్షయినను ఎల్లప్రజలరాజభక్తిని విన్నవించుచు సాదను ప్రధానమంత్రిగురువుగారగు పే.వ.లు రాజప్రతినిధిగారికి తంతివార్త పంపిరి. ఆంగ్ల పరిపాలనము వలన చేకూరిన సమస్యలను గూర్చియు వారి మతమునందు చూపింపబడి సానుభూతినిగూర్చియు వారికి కలుగుచున్న న్యాయమును గూర్చియు వారి విద్వలకొనగుచున్న విద్యనుగూర్చియు మక్కువతో యాత్రకులకొనగుబడుచున్న సహాయమునుగూర్చియు పే.వ.లు ముచ్చటించిరి. టర్కీవారు యుద్ధమును ప్రకటించు విషయమున వారితో మాకెట్టి సంబంధమును లేదనిరి. టర్కీవారుచేసిన పనివలన మహమ్మదీయ మతమునకు నష్టములేకూరు ననియును, జర్మనుల దుర్భేధనల నాలికించి టర్కీవారు కయ్యమున పొరబడుటవలన దేశమునంతయును విభ్వంసమునకు పాల్పడిన వారగుచున్నారనియును ప్రపంచమందున్న మహమ్మదీయు లందరి యాదరణమునకును గూడ హురులగుచున్నారనియును పే.వ.లు వ్రాసిరి.

జర్మనీ.

జర్మను యభివృద్ధి సమాచారములు.

జర్మనుల ప్రకటనములు.

లండను నవంబరు 16:—లండనునుండి 15-వ నవంబరున సివిలు అండు మిలటరీ గెజెటుకు నీ తంతివార్తలు వచ్చినవి. డిక్సుమాడిలో జరిగినయుద్ధ వివరము జరిగిన యుద్ధము లన్నిటిలోనగూడ నతి దారుణముగు సంగ్రామముని యును పట్టణము మిఖేలంగనివో మిఖే ప్రాణములతో వెనుకకు రావలదని జర్మను సేనానినైకుల క్యాపించె ననియును నొందబడుటలలో జర్మను సేనల 100-కి 90 మందివంతున నష్టమెరియును యాజునదికి యెడమతీపున జర్మనులునిక్రమించుట కవకాశము లేకుండుటచే డిక్సుమాడిని పట్టుకొనిట ప్రయోజన రహితమేయని సాధారణముగ తలపబడుచున్నదని యును లావెస్సీ ప్రాంతమునాంగ్ల పరాసులములు 5 కిలోమీటరుల స్థలము నాక్రమించుకొనగలుగుటచే ఆ యుత్తర ప్రాంతమునుండిమాత్రమే ఆసంప్రప్తికరములగు వార్తలవచ్చుచున్నవనియును వెనుకటి నెలలో జరిగిన పురోగమమును బట్టి ముండజర్మనులు 1916-వ సం॥మున వసంతర్తువునందు కలేను చేరవచ్చుననియును జర్మను వైద్యపంతులనుండి వచ్చిన సమాచారములవలన తెలియుచున్నదని తెలియును సమాధ్యలలో నున్న ఎంక్లెసుప్రతికా విశేషముడు వ్రాయుచున్నాడు.

రషియా జర్మనీల యుగము

రషియా జర్మనీవార్యై దారుణమును పన్ను విధించుట

లండను నవంబరు 26:—కోవెక్వోగెను పట్టణము నుండి లండను వైపు పుత్రికకు ఈక్రొదిల్లిగ్రామువచ్చినది:—తూర్పు ప్రషియాదేశములో ప్రవేశించిన రషియనులు జర్మనీవారు జైల్లుయము దేశము శమునందలివిన్నచిన్న గ్రామములపై ఎంతవఱును విధించిరో, అంతవఱునే ప్రషియా దేశమునందలి గ్రామములపై విధించుచున్నారు.

ప్రషియాసామ్రాజ్యము

మహమ్మదీయులరాజభక్తి.

ఉల్లవనాడు.

పేరింతలనున్నారు నవంబరు 16:—పేరింతలనున్నారు యో ఉల్లవనాడు మహమ్మదీయులందఱును సమాజేశమై టర్కీయుద్ధప్రకటనమును నిరసించుచు శ్రీచక్రవర్తి గారికి తమ రాజభక్తిని విన్నవించుచు శ్రీవారికి సంపూర్ణవిజయము కలుగవలెను ప్రార్థించుచుచేసిన తీర్మానములనుగల తంతివార్తను మలబారు కలత్తురుగారికిని శ్రీ గవర్నరుగారికిని శ్రీరాజప్రతినిధిగారికిని పంపిరి.

బర్రా.

బర్రా వరిపంట.

రంగూను నవంబరు 16:—1914-15 సంవత్సరమునకు బర్రావరిపంటపంట భావిఫలవివరణము:—గతసంవత్సరము వరి 1006278 యకరములలో సాగుచేయబడినది. ఈ సంవత్సరము 10097267 యకరములు సాగుచేయబడినవి. అగారిత సంవత్సరముకన్న సీ సంవత్సరము 40384 యకరము లధికముగ సాగుచేయబడినది. ఆక్రమణలు చురుకుగా జరుగకపోవుట చేతను వరదలువచ్చి పంటలు పోవుటచేతను ఈ హెచ్చుపంట చాలినంతలేదు. మొత్తముమీద పంటలు బాగుగనున్నవిగాన కొన్ని జిల్లాలలో కడసరినానలు కావలసియున్నవి.

రేవుఅధికారుల న్యాయ క పరిపాలన రిపోర్టు.

రంగూను నవంబరు 16: రేవుఅధికారుల సంవత్సర పరిపాలన రిపోర్టును గూర్చిన తీర్మానము ఈరోజున ప్రకటింపబడినది. కడచిన 12 మాసములలోను ధనాదాయము సంత్సక్తికరముగనున్న దనియు 15 లక్షల మెట్టులభము కలిగిన దనియును ఇవివరకెన్నడు నింతమొత్తము చేరలేదనియును రిపోర్టునందు వివరింపబడి యున్నది.

డిస్.

ఒకపత్రికా ప్రకటనము.

ఆగిపోయినది.

డిల్లీ నవంబరు 16:—హిందూత్వ దినపత్రిక 12వ తేదీ నుండి నిలిచిపోయినది.

హిందూవిశ్వవిద్యాలయ సమస్య

డిల్లీ నవంబరు 16:—గతరాత్రి శ్రీదర్భంగమహారాజు వారు డిల్లీనుండి అహ్మదాబదు వెళ్లిరి. హిందూవిశ్వ విద్యాలయమునుగూర్చిన తదనంతరచర్చ యచట జరుగును.

హిందూదేశమున ప్రత్తివ్యాపారము

డిల్లీ నవంబరు 16:—ఈదిగువసమాచారము ప్రకటింపబడినది. బొంబాయిలోని వ్యాపారస్థితిని గూర్చి హోవర్డు గారు తెలిపినసమాచారము ననుసరించి బొంబాయి దొరతనము వారు ఇండియా దొరతనమువారికి వ్రాసిన ప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి ఏమెన్నప్రత్యేకపు తేర్కాటులు జరుగవలెను. ఎట్టివర్కాటులు జరుగవలెను అనువిషయమును నిర్ధారణచేయుటకు డిల్లీలోనికో సమావేశ మొనరించుట యుక్తమని బొంబాయి దొరతనము వారిసంగిన నూచన ననుసరించి యిండియా దొరతనము వారట్లుసభను సమావేశ మొనరించుట కంగీకరించిరి. ఆసభ నవంబరు 23 వ తేదీని సమావేశమగును. ఆసభకు బొంకివ్యాపారముతో సంబంధముకలవారు కొందరు, రాజధానుల నుండి ప్రతినిధులుగా పోయెదరు.

మహారాజా సింధియాగారు.

కుమారైపుట్టుట.

డిల్లీ నవంబరు 16:—గ్వాలియరు మహారాజాగారికి కుమారై కలిగినది.

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

డిల్లీ నవంబరు 16:—యుద్ధభూమిలో సర్వసేవాధి పతిగనున్న కీల్టమాన్ లో ఫ్రెంఛిగారివద్దనుండి వైస్రాయి గారికి నిన్న ఈజిప్ట్గ్రాము వచ్చినది:—నరే శేషములోకాత్సు గారి ఆధిపత్యముక్రింద యుద్ధముచేయుచున్న హిందూదేశపు సైనికులు యుద్ధమునకు తగియున్నారనియు, చక్కగపోరాడుచున్నారనియు తెలియజేయినది. హిందూదేశపురాజులను సేను యుద్ధభూమిలో చూచినారు. స్నేహితులగు బ్రిటీషు సైనికులతో కలసి పోరాడుచున్న హిందూదేశపు సైనికుల ప్రవర్తన ప్రశంసాపాత్రములు నాకు సంతోషమును కలిగించినవి.

ఇండియాకు క్రొత్తవచ్చిన సేనలు

డిల్లీ; నవంబరు 16:—రణరంగమునకు వెళ్లిన బ్రిటిష్ సేనలకు మారుగ నీక్రింది బ్రిటీష్ సేనలు ఇండియాకు వచ్చినవి:

వెస్టెర్న్ డివిజన్ కమేండింగు జనరలు జోనాథన్. సి. బి. డి. ఎ. అండు క్యూ. ఎం. సి. మేజర్ మడ్జి క్లీవున్ రెజిమెంటు ఎ. బి. సి. రెజిమెంటు మెరివెర్స్ విల్ మయర్ రెజిమెంటు డివైజ అండు కాగన్ వార్ లిగెడ్.

4-వ కార్న్ వాలిన్ ఫ్రంట్, లైట్ ఇన్ ఫాన్ట్రీ మేజర్ సిగ్నిల్ బరిల్లి.

4-వ డివైజ్ మయర్ రెజిమెంటు రెజిమెంటు కర్నల్ అక్లండు ట్రాయిల్ ఫిరోజ్ పూర్.

[illegible]

ఫలిష్టును దీవులలో 1935-వ సంవత్సరమున తట
 క్రించిన మరణములకంటె నిప్పుడు ప్రతిసాలనను 60 వేల మర
 ణములు తగ్గుచున్నవని తైద్య శ్రవణముల నుప రాలియూచు
 న్నది. నివారణ తగిన రోగములు తగిన వారిలోనే యీ
 మరణములు తగ్గుట సంభవించిడి. కాన నిప్పుటికి అలవడిన
 ఆసుభకజ్ఞానమున సంపూర్ణముగా నుపయోగమునకు తెచ్చిన
 చో సంస్కరమునకు లక్షమరణములు తగ్గుటకవకాశముకలదు.
 మనద్రు జ్వరములను నివారించుటకు కొయినాను తక్కువభర
 కమ్యూనెట్టి ఏర్పాటును ఫలిపుయను దీవులలోనున్న 788 పారి
 శుద్య సంఘముల వాసును పట్టణకోశాధి పతులను అవలం
 ించుట కొక కార్య క్రమణిక ప్రచురింపబడినది. మహాహరిని
 నివారణ చేయటకు వ్యాప్తములుగాజేయబడిన మార్గములవలన
 మంచి ఫలితము కలిగినదనియును, నవీన పారిశుభ్రమార్గము
 లచే నాగోగము కలెట్టుట సాధ్యమని తోచుచున్నదనియును
 తెలియచున్నది. కనాచిగోగ నివారణము మాత్రము మాని
 ల్కార్యలకంతి నులభమున కరబడలేదు. విడివిడువ్యులనును
 ప్రత్యేక స్థలములలోను నిలబాటున రోగములను నివారణ
 చేయచున్నాను. ఒక గోగిని మరొకగోగినిగల సంబంధము
 చేరిన నవకాశము నులగలేదు. కాన నాగోగిని నికరి వ్యాప్తి
 కొకల కాగణములకు సాక్ష్యముగ్రహించుటకలయునట్టి
 దాగ్రహణము వ్యాప్తకరమున నన్నదని తెలియచున్నది.

వృత్తాంతలేఖలు.

మైసూరు వార్తలు

శ్రీకృష్ణపరకాల స్వామిలవారు సిద్ధినించుట.

శ్రీమహారాజావారి గురువులగు శ్రీకృష్ణపరకాల స్వామిలవారు యీనెల 10 వతేదీన సిద్ధినించెరి. శ్రీస్వామిల వారిక మూడురోజులకు సిద్ధినించుదురనగ శ్రీమహారాజా వారు శ్రీస్వామిలవారి యల్లుడుగారిని గురువీతమున నియమించిరి. అల్లుడుగారు గురువీతమునకు నియమించబడినవాడే మొదట శ్రీపరకాల స్వామిలవారి (శ్రీకృష్ణపుత్రునిపుత్రుడు) పాత్రుడు మహామరివలన మృతినొందెను అతడు మృతినొందిన మరొకరి సేవటికే శ్రీస్వామిలవారి అల్లుడుగారిని గురువీత మొసంగబడెను. నేడు శ్రీపరకాల స్వామిలవారు సిద్ధినించెరి శ్రీవైద్య మహారాజుగారు రాజ్యాంగసభలో రెండవసభ్యులగు శ్రీవైద్య మహారాజుగారి సోదరులును శ్రీపరకాలస్వామివారియందేదధికభక్తిని గలిగియుండిరిగాన శ్రీస్వామిలవారు సిద్ధినించుటవలన శ్రీస్వామిలవారి కుటుంబములోని వారును శ్రీవైద్య మహారాజువారును ఆ మెసోదరుడునుచింతాసాగరమున ముగిసి యుండిరి. శ్రీస్వామిలవారు సిద్ధినించుటవలన దుఃఖితులగువారి పుత్రులకును అబ్బునికిని పౌరమధ్యులు పెక్కుండు తమసానుభూతిని తెలిపియున్నారు.

నూతనగురువుగారి పీఠాధిరోహణోత్సవము జగన్మోహన రాజమండ్రి ప్రాంతముననున్న మతమునందు గురువారమునాడు చిత్తడిని జరుపబడినది. గురువుగారి గౌరవాని 21 కిరంగులు కాలబడినవి.

టపాబంట్లోతు చిక్కులో నుండుట

ఇచట నొకటపాబంట్లోతు యింగ్లాండునుండి వచ్చిన యుద్ధపటములుగలవారు. మానవత్రికలకు కొన్నిటిని పుస్తక భాండాగారములవారి కందచేయక అమ్మకొనినందుల కరెనిని సప్పెంచుచేసియున్నారని తెలియుచున్నది.

కిడ్నీరలు ప్రభువు

ఈప్రభువుగారు మైసూరునకువచ్చి శ్రీమహారాజావారి కతిథిగానున్నారు. క్యామరాజు వగరు సమీపమున్న ప్రశుత్విమువారి ఆడవులలో మృగయావినోదము సలుపుచున్నారు.

బళ్లారి వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషమునియొద్దనుండి) చేరు.

ఈవ్యాధి ప్రారంభమైనది మొదలు ఈనెల 5-వ తేదీ వరకు 657 మందిలోకి 499 మంది మృతినొందిరి. 1911 సంపు జనాభాప్రకారము బళ్లారి జనసంఖ్య 29,296. ఈ సంవత్సరము యీనెల 5-వ తేదీ వరకు అయిన ప్లేగుకేసుల లెక్క చేసి కొనగా 1000 మందిలో 24 మంది కీవ్యాధిలోకి 17 మంది మృతినొందినట్లు తెలుచున్నది.

కలెక్టరువారి సర్క్యులు.

మాజిలా కలెక్టరుగారు ఈనెల 11-వ తేదీ మొదలు 23-వ తేదీ వరకు ఆదవారి, కుప్పగల్లు, కోశిని మొదలగు గ్రామములయందు సంచారముచేసి, 28-వ తేదీ బళ్లారి చేరుదురు.

బళ్లారి శ్రీలు.

మాభరపు శ్రీలు, ఈ దేశమునుండి వెళ్లిన మోదన, ఆంగ్లేయ వైద్యుల కత్యావశ్యము లగు బీడిలు, చుట్టలు మొదలగునవి సేకరించి పంపి, తమ రాజభక్తిని, సోదరప్రేమను, కనపఱచి, ఎల్లవలస సాహాయ్యము కావలసిన యీసమయములో, "ఉడుతకుడుతాభక్తి" యని తాము సాయము చేసి నందుకు వారిని మిగుల కొనియాడవలసి యున్నది.

ప్రెజిడెంట్ కలెక్టరు.

ఈమధ్య ఏకాగ్రముచేతనో గాని బళ్లారిజిల్లాకా ఖజానాయందు రొక్కము స్వీకరించుటయేగాని, త్వరగా నిచ్చుటలేదు. ఖజానాయందు పని విశేషముగా నుండుననియే తెలంపవలసియున్నది. జిల్లా ఖజానాలోనుండి దుడ్డుతీసికొని పోవలసినటువంటివారు తమజిల్లాలను 11 ఘంటలకు తీసికొని వచ్చిన తక్షణమే, గునుస్తాలు సరిజూచి, వెంటనే చొరవారి యొద్దకు పంపుటయును, వారు అప్పుడే సదరు జిల్లాలివాడ సంతకముచేసి పంపుటయును, ఎల్లప్పటి కాచారమేయుండెడిది. ఇప్పుడన్ననో 11 ఘంటలకు వచ్చినవారు తమ యితర వ్యవహారములను వాటికే ఆపగించి 1 1/2 ఘంటలవరకు వదిలి

యొందవలసి వచ్చుచున్నది. ఇక 1 ఘంటకు వచ్చినవారిగతి కోర్టువారు లేచువరకు పడియుండుటయేగాని పనిమాత్రము కాదు. దినమునకు రెండుపర్యాయములు 11, 4 1/2 గంటలవృద్ధు మాత్రము, కాగితములను సంతకమునకు పంపుచుండవలయునట. ఇట్లు చేయుచుండుటవలన, కంప్లూక్షన్లకేమి, యితరులకేమి దుడ్డు సకాలమునకు చేరికెగాక విశేష అననుకూలముగు చున్నది. ఇతర కాగితముల నెప్పుడు చూచుకొన్నను సరయే గాని, ఆదినమే ఖర్చుపడవలసి యొందవట్టి జిల్లాలను మాత్ర మప్పటి కన్ననే సంతకముచేసి పంపిన చూగుండును. కొన్ని సందర్భములలో పంపిన జిల్లాల మరల వాపునచుట్ట కూడ అభావముగా నుండును. ప్రజల కీలాటి అననుకూలము కలుగ వుండచేయుటకు చొరవారు ప్రయత్నింతురని నమ్ముచున్నాము.

జాబులు.

I

ఇరిగేషన్ బిల్లు.

అయ్యా, స్పెషల్ ఆఫీసరు టాంపోరరగారి ఏ. బి. క్లాసుల విచారణ ముగిసినది. వారు వ్రాసినపోర్టున్న ప్రభుత్వము వారికి చేరియుండును. ఈపోర్టువలన యథార్థముబయలుపడి రైతులయిక్కుట్టు గట్టెక్కుగలవని గంపెడాశతో యెదురు చూచుచున్నారు. ఇది యట్లుండగానే ఈనెల 20 తేదీ చట్ట నిర్మాణసభలో ఇరిగేషన్ బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడుచున్నది. ఇది నెలలకువిట్టి డిఫర్లకాబడునో లేక చట్టమేయగునోతోచదు. ఇది చట్టమేయగునో రైతులకు పెక్కుపాదలు కలుగగలవు. తెలిసియోతెలియకయో రైతులు కడుపులో చల్లకడలకుండ నున్నారు. ఇప్పుడైనను రైతులజిల్లాల చాలుగా విమర్శించి తమఆక్షేపణలను దెలుపుటమంచిది. వ్యవధిలేచో ప్రస్తుతము బిల్లును సభలోకివెచ్చుట కొంతకాలమువరకు నిలుపుదలచేయుట మంచిదని ప్రభుత్వమువారిని వాల్లమాలనండియు ప్రార్థించుట మంచిది. కొ. శి. రావు.

II

కరణములు సర్వేట్రియనింగు.

అయ్యా, కరణములు సర్వేపరీక్షయందు తరిగిన నందవలెనను నియామకము కలరు. ఇది కొంతకాలము 15 రోజులుగానుండి ఇపుడు 6 వారముల కాలముగా మారినది. వీరు సర్వేస్కూలు లో తరిగిదు నందినవారు కర్మిఫీకెట్లను పొందుచున్నారే కాని సర్వేపరీక్షలో నెలిచినట్లు సర్టిఫికెట్లనందుటలేదు. అధికారాల కమగ్రహము తప్పిచో ఒకసారి సర్వేస్కూలులో తరిగిదు నందినవారు మరలమరల సర్వేస్కూలుకు బోవల సినచ్చుచున్నది. ఇది క్షేమా పరిణమించుచున్నది. ఒకతూరి ట్రియనింగుపొందినప్పుడు స్వాసయినదియు లేనిదియున్నవము గా దెల్పకపోవుట బహువింతగనున్నది. స్వాసకాటన్నచో స్వాసకాటనంతవరకుపరీక్షార్థియైపోవుచుండును. వి.ఎ.స్వాస యినవానిని తిరిగి వి.పి.స్వాసకమృత్యున ఎంతకష్టమో ఒకతూరి ట్రియనింగుపొందిన వానిని తిరిగి ట్రియనింగుపొందుచునుట అంతకష్టము. సర్టిఫికెట్టులో స్వాసయినట్టుదాహరింపక తరిగిదునందిగట్లు మాత్రము స్పష్టముగదాహరించి స్పష్టజీత గాండ్ల నట్లు త్రిప్పటపెట్టుట తగినది. ఇందునగురించి మం డలసభలో తీర్మానములు జరుగుచున్నవి. చూచువాచెరుకు ఇందునగురించి చట్టనిర్మాణసభలో చర్చకువచ్చినగాని ఫలి తము లేదని గౌరవసభ్యులచేర వ్రాసియు స్వయముగమాట్లా డియు నుండిని. కొందరు ప్రస్తావనకు దచ్చెదమని తెలిసియుం డిరి. 20 తేదీన జరుగబోవు మదరాసు చట్టనిర్మాణసభలో నిండునగూర్చి ప్రశ్నలు జవాబులు చూడవలయున్నవి. కొంతవరం, కె. శివరామకృష్ణరావు.

సరసాపురము తొలుకాఫ్ వృద్ధి సంఘము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ బహుమతి పరిక్షలు.

కృతార్థులైనవారికి గణపంత్సరము 13 నంగారు పతక ములు, 10 వెండి పతకములు, 100 రూపాయల పుస్తకములు పంచివెట్టబడెను. హిందూశ్రీలందరును జాతితోగాని, వయస్సుతోగాని, నిమిత్తములేకయే పరిక్షకు రావచ్చును. తపాలా ఫీసుయున్న ప్రతిగ్రామమును పరిష్కారముగానుండును. కావల సినవారికి దరఖాస్తుప్రతములు డిశంబరునెలలో పంపబడును.

1915 ఏప్రిలులో జరుగు పరిక్షకు పతనీను గ్రంథములు.

సాహిత్యము;—(1) పద్యకావ్యము; అహోబామి, శ్రీమతి కొటికలపూడి సీతమ్మగారిది నెల 0-4-0. (2) వచనము 1 కర్పూరమంజరి. మ॥ శిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారిది 0-8-0. 2 సంస్కృత నాటక కథాసాము, ప్రభుభాగము 1, 4, 6, కథలుమాత్రము. మ॥ క్రొత్తపల్లి మూర్త్యారావు గారిది, 0-8-0. (3) వ్యాసమువ్రాయట, పక్షగ్రంథముల ననుసరించిన విషయముల గురించియు శ్రీల కువయోగియు వివిధ విషయముల గురించియు (గృహనిర్వాహకత్వము, పాతి ప్రత్యము, తగుపాపణ మొదలైనవి) వ్యాసములు వ్రాయట. గణితము;—ఏ గణితపుస్తకమునైన నుపయోగించి, సంఘము వారిచే నిష్ణయింపబడిన విషయములు నిరుటికలెనే నేర్చుకోవలెను. చరిత్ర. కృత్తకాస్త్రము. 0-7-0. లేక చంద్రగుప్త చక్రవర్తి. 0-12-0. ఈరెండును శ్రీవిజ్ఞానచంద్రికా మండలి వారివి. వీనిలో ఏదియైన యొకటిమాత్రమే చదువవలెను.

ఇంకను వివరము తెలిసికొనగోరువారు ఈసంఘ కార్య దర్శియగు నిగుమర్తి కోదండరామస్వామి, బి. యే. గాడిక వ్రాసికొనవలయును.

శ్రీరంగరాయవిజయము

విజయనగరరాజ్య చక్రవర్తి శ్రీకృష్ణ దేవరాయని సం తతివారితో కడపటిపురుషుడు శ్రీరంగరాయు డీనవలకు కథా నాయకుడు. కథాఅద్భుతము, రసవంతము. ప్రతి 1కి ఆటాలు 8 పుస్తకము వలయువారు "యస్. వి. రంగాచార్యులు 881 వరదా ముత్తియప్పక వీధి చెన్నపురి" అని వ్రాసిన పుస్తకము వడయగలరు. (8-11-14)

జాతకసర్వస్వము.

ఇదిజ్యోతిశ్శాస్త్ర విషయమై ఆబాలగోపాలము నులభముగా తెలుసుకొనుటకై మూచేముద్రించించి ప్రకటింపబడినది. దీనివలన జాతకాదుల విషయ మయి మిక్కిలి నులభముగా తెలిసికొననగును. గ్రంథము ధశసరికాగితములమీద నుండరముగా నచ్చువేయబడినది. ప్రతి 1-కి రు 2-0-0 లు. సోప్టే జికోనువారే భరించువది. వి.పి.గా పంపించబడును. వలయువారు— (16-11-14)

మ-రా-రా-శ్రీ డిగవల్లి వెంకటగోపాలరావు గారు కపిలేశ్వరపురం యెట్టేటుహుజూరు ఆఫీసు నూజువీడు. కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

20 తులముల డబ్బి రు. 1-0-0. దుర్బలుల పాలిటి వరప్రసాదము. ఇదిమిక్కిలి వీరగృహధిని, భాతుపుష్టిని, బలమును, కలి గించును, (2) మేహములు, నిక్కాకు, నిప్పులకు, కుక్కనవ్వును, అతిమాత్రమును ఖండించును, (3) రక్తమును కుభ్రపరిచి వృద్ధి బొందించును. (4) నరములకు సత్తువనిచ్చి యావనమునుపురిం చును. (5) ఆరోగ్యమును, సంతోషమును పొందగోరువారల కిదియే నమ్మకమగు టానిక్, అది ఇచ్చిన యోగ్యతా పత్రము లనేకములున్నవి. 2 వట్టిలుచాలును, వెలమిగుల స్వల్పము. పాలనుగంధిచేహ్యము:—రక్తకృద్ధికి శ్రేష్టమైనది. సవా మేహము, మేహములు, పొడలు, పుండ్లు, జిల. పొట్టురాలుట, యితరవర్మకోగములు, క్షీణనోష్ణము, రుదోష్ణము, మలబద్ధము మొదలగువాట్లను 4 డౌట్ నిర్మూలముచేసి పరిశుద్ధమగు రక్తమునిచ్చి చేహకాటనములు హెచ్చించును. 20 తు: డబ్బి రు 1-4-0 (4 డౌ రు 4-8-0) ఘనసారచండిని:—ఇది తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు మొదలగు అంటు (శి) రోగములను, మూత్రపుండులను సానమును తక్షణమే మాన్పును. 2 వట్టిలుచాలును, డబ్బి రు 1-4-0. మాత్యాట్లగు ఉచితము, వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ర్మరూ. మైదిన ఆడన్లకు రు 1-కి 0-2-0 కమిషన్ యిచ్చెన వి.పి.ఎ.అండు.కో,అయిచ్చెదసమాజం, పొంపూరు, గుంటల్లా

చుండుకు నూనె

సీసా 1-కి 0-6-0. వి. పి. సహా 0 10-0. ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జల, గోకుడుపుట్టు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగా బెరుగగ గలవు. అమృతాంజనం డిపో, 109 ఫ్రేరికోడు, కాంబయి.

రిజిస్టర్ చేయబడిన "శకుంతలా" వెండుకలు వెరుగు సుగంధతైలము.
36 విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. తపాలఖర్చులు 0-3-0

ఇందలి రమణీయగు వాసన చెప్పు
వలసి గాను. తలకు యిది చుట్టుకొని
ఇతరు పానరు యిండ్లకు కూడా
వాసన పుడుచును. వెంట్రుకలను
వెలుగు నిచ్చును మెదడునకు వలస పలు
గును. కండ్లకు చల్లదనము నిచ్చును.
కొందరు ప్రోత్సాహ పుచ్చించున ఈ
చమురును స్పెషల్ గా మనోహరముగు
వాసన ద్రవ్యములు చేర్చి తయారు
చేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి
యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది.
36 బహుమతుల వివరం:—స్త్రీలు
తలలో ధరించు కొప్పుపువ్వు 1, దంత
పుసు పువ్వు 1, ముఖముచూచు అద్దము 1,
జర్మనుస్థల్యుల కాటుకబరికె 1, వాసన
సోపుబిళ్ల 1, తాంబూల మాత్రలు 22,
కొండ చురుకెలు 6, కార్ కేవల బ్రాచి 1, పునుగుడబ్బీ 1, అద్దపరిశు 1, వెరళి 36 బహుమతులు యివ్వబడును.
మాచినామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోసుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

స్పెన్సర్.

ఇది 120 పేజీలుగల పుస్తకము.

ఇది ఎలిమెంటరీ గ్రామర్ లో ఒకటి మొదలు అయినవ
కాండవ వరకు చదువు చాలుకను, ఉపాధ్యాయులకును,
ప్రయునిగు టీచర్లకును మిక్కిలి యుపయోగమైనది. ఇందు
రచన చిరునవ్వలు, త్రిపుటములు, సమాంతర చతుర్భుజము
లు, విషయ చతుర్భుజములు, విషయకోణ సమచతుర్భుజములు,
జహంభుజములు, వీరియొక్క వైశాల్యములను కనుగొనుట,
భూమి కొలత మొదలైనవి, మాదిరిచెక్కులు అభ్యాసములును
లభ్య. ఇట్టి పుస్తకము ఇదివరలో తెలుగున లేలేదు.

ప్రతి ఉపాధ్యాయునికైనను తప్పక యిందువలెను.

వివిధ వివిధ విధాలు.

ఒకడెను పుస్తకముల మీద ఒకపుస్తకము కలిపినను ఇవ్వ
బడును. భాగవత చంపు-పద్మనాభ ప్రణీతము వెల రు. 0-8-0
వలయువారు ఈక్రింది ఉద్రేకునకు గ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను

కైరా బోగయ్య టీచర్,

హిందూస్థాన్, అమలాపురం.

గోదావరి డిస్ట్రి.

శుక్లనవ్వుము

గుణమియనిచో
సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలుగల పీసారు. 2-0-0.

పోస్టాఫర్టులవలెయి రా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధిమయిన నుడులు యింకను కలవు

కేవలము ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ఈసంవత్సరము కొనువారికి కిటికోడండ్ 1-కి "అల్లెలారావు
బహుళ రిజర్వ్ కోడండ్ ప్రలాపము" అన నూతన గ్రంథ
మొకటి కూడా ఇవ్వాముగ పంపబడును
యిందనవలెను! కేవలము కర్పవడినది!! తెనుకవారికెవరు!!
మేలైన బహుళ పట్టు పంచు

అనేక సంవత్సరముల కర్పవడినందున
పెద్దతనం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
బాగ్యకలయెన్న గల శృంగారమునకు
బహుళంబుల చిరునవ్వలను ఆనంద
దయకొరకు తెప్పించి విక్రయించింది
పో. మిగత కొద్ది సంవత్సరములలో
యిచ్చుచి. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ
ఆకుపచ్చ, కోబా, మేనుకర్పం
1-కి మాత్రలెక్కి 100 మాత్రలెక్కి పట్టుపంచు 1-కి 2-0-0
2-కి 1-కి తపాలఖర్చులు ... 0-4-0
మీలా బహుళంబుల కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇవ్వాము.

డి. సతారాచారి మొదలియార్,
డి. కుంభపుముదలి ఏడ్డి, తిరువళ్ళీక్కేడి, మదరాస్.

క్రింది నవల! మనోహరముగు నవల! !

ఇందుమణి.

సంగదేశ కవిసార్వభౌములలో నొకరైనట్టియొక, జగ
ద్విఖ్యాతిగాంచినట్టియొక ప్రియమేశ్వరవర్మగారి "యం
దీయక నూరికి" యను నవలను సరించి యత్వంత
మృత్యువధురైనట్టి రచించబడినది. కథాసందర్భ మతిమనో
హరమై, నూతన భావనిలసికొని యున్నతమగు నుండును.
ఇందలి దేశభక్తి, దైవభక్తి, భగ్యభక్తి, స్వాధ్యాయము,
దీనక్షమా పరాయణత్వము చెప్పవలసికాదు. పత్రికాతాలికం
బగు కథానాయక లోనయినయెడల లలిసంతోభకరములై
యుండును. దేశోన్నత్యమునకు పానికరములగు దురాచారము
లందు ఖండింబడుడెను. ఈనవల ఇదువచ్చారంభించిన ముగిం
చునంత విడువసోపరు. డెమ్మిలైజాలో చక్కని కాగితము
లపై మిక్కిలి యందముగముద్రింపబడి 204 పుటలగు గలిగి
యున్నది. వెల 10 అణాలు. పోస్టాఫర్టులతోకము.

మ. రా. రా. హేజీబు రామారావుగారు,
ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా-అని వ్రాయవలెను.

పోస్టేజి సహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకనిచిత్తమైన కథ—చదువుటచే
మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కానలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుచెలిపి యున్నాము. కొనువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్ర మణికోంకర్ గోవిందజి,
ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము,
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పి. యక. సింహ అందు కంపెనీ,
26, అదియప్పనాయనిస్ట్రీ, మద్రాసు.

మేలుకమ్మరే నులం 1-కి
రూ. 10-0-0
నెం. 2. రూ. 25-0-0
గరిగించుకొను 0-8-0
కాట్టెపు కుంకుమపువ్వు
తులం 1-కి రూ. 1-4-0
నూర్యమామ్రూ కుంకుమ
పువ్వు నులం 1-కి 1-4-0
సింగపూరు వెలు పచ్చ
కర్పూరం తులం 1-కి రూ. 2-0-0. సింహం లాడియానా
చాల యింకను 12 తులముల చెప్పా 1-కి రూ. 1-0-0
సింహం నుగంధకర్పూరానికి చెప్పా 1-కి రూ. 0-4-0
తేలులగులు వలయువారు వాగిసిగిప్పించుకొను.

విశ్వసింపుండువు

ఇది ప్రసిద్ధమైన వానాస్థినింపుండువు. ఇపుడు (టీకా
మరమువలె) బ్రతిపద టీకతోడ డెమ్మి 16 పా. స్వ. కాకితము
వై ముద్రింపబడి విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది. ఇందు
2, 250 శ్లోకములు గలవు. పుటలు 520. నుంచి క్యాబికో
తైండు. వెల రూ. 2-8-0. పోస్టేజి నేలు.

కవికల్పలత

ఇది విద్యాగంధముగల ప్రతివారును చాలి తీరవలసిన
యత్నాగ్రగంధము. అగ్రగ్ర గీర్వాణ కవిరాజ్యసమునకు
వలయు సర్వనిషయములను నిండు గలవు. ఇపు డాంధ్ర
తాత్పర్యముతో ముద్రింపబడుచున్నది. ముందుగా దరఖా
స్తులు జేయువారికి లాభముగలదు. ఇందలి సకల విషయము
లను విపులముగా తెలియజేయునోటినును గోరువారు అర్థగా
బిళ్ల సంపాదెను.

గరిమెల్ల సోమయాజి శర్మ,
కోటిపల్లి, గోదావరిజిల్లా

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్ని రకముల
"స్టాపు"లకును మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకన్న
చాకంపెనీ గొప్పదియు, సమృద్ధిమయినదియు నయ్యున్నది.
ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాఖాతాదారు
లకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము.

సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

నె 100 (detachable)
(కబ్బముగల, కబ్బము
శబ్ద) 2 బర్నరులు
ఉన్న యివ్వబడును.
ఇరు బల్లెలందుగు
ట్టి యుగోగియు
లకు కడు ముఖ్యము.
టికాపెట్టె సహా రు. 6

నె 11 (detachable)
చాలాబలిష్ఠమయి
నది. ఎత్తువకాలం
పనిజేయ గలిగినది.
మిక్కిలి పొగడ్త
గన్నది.
టికాపెట్టె సహా వెల
రు. 9-8-0

నెం 45, 48 రు నూతనముగా తయారుచేయబడినవి.
నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టికాపెట్టె సహా వెల రు. 8.
నెం. 200 పాకెట్ స్టాప్ చిన్నదియు చెయి ఇముడుపు
లదియు, టికాపెట్టె సహా వెల రు. 5-8-0

కీ. ఎస్. పి. వీ. టీ, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు,
రత్నలత ప్రత్యేకపుధరలు యివ్వబడును.

మహారాజా సోప్.

ఈ నూతన సోప్ సహా
ఒకతూరి ఉపయోగించుట
కలన దేహమందలి యేభాగ
మున యింకా సోపుమును
చెడుపుత్రక కుద్దము గాను
యెటువంటి మచ్చలు లేక
యెను నివర్తించును. చర్మ
మెయొక్క స్వభావమైన
రంగులు కాంతిని పోగొట్టక
చేయు (పోప్) ఇది ఒకటి.

వెల 8 బల్లెలు చెప్పి 1-కి రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు
8 బల్లెలు రు. 2-10-0 తపాలకర్ప 0-8-0

వలయువారు:—ఆర్. వి. పండిట్ అందు కంపెనీ
నెం 6 బందరుబిడి మద్రాసు

ప్రపంచ చరిత్ర.

(2 సంపుటలు వెలువడినవి.)
ఇం దిన్ని చదివినచరిత్రయు సులభముగు
భాషలో తగినవిషయలతో రథలవలె వర్ణితముగును.
చందాకద్దతి సంవత్సరమునకు (రమారమి 600
పుటలు) 6 సంపుటలు, చందా రు. 2-0-0-0
(పోస్టేజితో సహా). ప్రచేశ రుసుములేదు. సంవ
త్సరము మొదలగా ముగగుగ స్వీకరింపబడును
వలయువారు:—
గ. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.,
చింతాద్రిపేట, మద్రాసు. అని వ్రాయును.